GLASILO DELAVCEV INDUSTRIJSKIH MONTAŽNIH PODJETIJ

GLASNIK

MAREC 1985, ŠTEVILKA 3, LETO XIX

IMP Glasnik izdaja Delavski svet sozda IMP — Industrijska montažna podjetja v 8.000 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Trebinjska 9, telefon (061) 343-342. Člani Odbora za obveščanje sozda IMP so: Anka Brezec, Janez Dolinar, Marjan Gantar, Vladimir Jambor, Lojze Javornik (odgovorni urednik), Jože Jelenko, Jože Kovač (predsednik), Vinko Krizmanič, Jelka Mayer, Majda Slapar, Ivan Šuligoj, Dragica Vake (namestnica predsednika) in Helga Vovk. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

Letos bo sklenjenih več pogodb za dela v tujini

Sindikalne konference in osnovne organizacije sindikata v IMP-ju naj posvetijo več pozornosti dejavnosti tozdov skupnega pomena, to je Inženiringa in Marketinga. Predvsem je zdaj aktualna naloga pogledati, zakaj mnogi tozdi še vedno niso dali soglasja k njunima planoma za letos. Oba tozda pa bosta podala poročili o svoji dejavnosti, ki bosta objavljeni v prihodnji številki Glasnika.

Taki so sklepi Koordinacijskega odbora sindikata v sozdu IMP, ki je 12. marca obravnaval delovne programe tozdov Marketing in Inženiring in službe Usmerjevalnega razvoja. Ta obravnava je bila odgovor na vprašanje z letne konference sindikalnega Koordinacijskega odbora, kaj navedeni sploh dajejo IMP-ju.

Predstavniki Marketinga, Inženiringa in Usmerjevalnega razvoja so sindikalnim delegatom izčrpno predstavili svojo dejavnost. Janez Hartman in Niča Trojanšek sta opisala delovna področja Marketingovih služb in način zagotavljanja sredstev za njihovo delo.

Dušan Hočevar je povedal, da si je Inženiring v letu 1985 zastavil dve glavni nalogi:

1. Izboljšanje tržnega nastopa. V ta namen bodo okrepili ponudbeni oddelek. S prerazporeditvami ga bodo številčno okrepili, močan je poudarek na strokovnem izobraževanju in pripravljajo tudi organizacijske spremembe.
2. Izboljšanje sodelovanja s tozdi, ki izvajajo dela.

Količinsko pa si je Inženiring postavil cilj, da na domačem trgu pridobi dela za 26 odstotkov, v tujini pa za 18 odstotkov IMP-jevih montažnih kapacitet. V Inženiringu napovedujejo, da bodo v letu 1985 po dveh manj uspešnih letih spet zagotovili več pogodb za dela v tujini. Največ si obetajo od ponudb v Iraku, Alžiriji, Libiji, NDR in SZ.

Stane Završnik pa je pri opisu dejavnosti Usmerjevalnega razvoj poudaril, da glavni problem ni pomanjkanje razvojnih programov (ti namreč so), pač pa to, da v IMP-ju škriplje združevanje sredstev za izvedbo investicijskih načrtov.

Vse, kar je bilo na seji povedano, dokazuje, da so tozdi in službe skupnega pomena usmerjeni v reševanje ključnih vprašanj. Pri svojem delu pa imajo mnogo težav. Janez Hartman je povedal, kako hočejo različne delovne organizacije različne ključe za plačevanje: tiste, katerih izdelki se dobro prodajajo, bi plačevale po fiksnih deležih, tiste, katerih izdelki ne gredo, pa bi plačevale po odstotkih od sklenjenih poslov. Eni želijo, naj predstavniki sedijo v pisarni in pišejo zaključnice, drugi povsem pravilno pričakujejo, da bo predstavnik predvsem na terenu. Različne delovne organizacije imajo torej različne zahteve, tozd Marketing pa ne more imeti različnih sistemov dela. Morali bi se končno dogovoriti za način dela in se tega držati. Predvsem pa je problem vsakoletna zamuda pri dajanju soglasij k planom tozdov skupnega pomena ter mukotrpno dogovarjanje za izvedbo posameznih načrtovanih akcij.

Tudi Janez Miklavc je opozoril, da je že 25. februarja potekel rok, v katerem naj bi IMP-jevi tozdi dali soglasje k planom tozdov in delovnih skupnosti skupnega pomena. Spomnil je tudi, da so bili ti plani usklajeni na strokovnem kolegiju in da Marketingov in Inženiringov plan dovolj jasno in konkretno opredeljujeta naloge teh dveh tozdov.

So tudi primeri, ko se nekateri tozdi nočejo posluževati dejavnosti, za katere so bili organizirani tozdi skupnega pomena — npr. skupna nabava v Marketingu. Na to je med drugim opozoril tudi sozdov generalni direktor Franc Kumše, ki je dejal, da mora Marketing izvajati svoje naloge po Samoupravnem sporazumu o medsebojnih pravicah in obveznostih, tozdi pa tudi morajo koristiti te skupno ustanovljene službe. Seveda je pogoj, da te službe zagotovijo konkurenčno ceno.

Razprava ni izzvenela tako, kot da Marketing, Inženiring in Usmrjevalni razvoj ne morejo ničesar več izboljšati pri svojem delu. Sklep je bil, da se je treba o njihovih programih, željah uporabnikov, pa tudi o kritikah pogovarjati konkretno, s podatki in pošteno, predvsem pa dogovore dosledno izvajati.

Nekaj več pišemo o teh problemih na 4. strani, kot že rečeno pa bomo te teme obravnavali tudi v prihodni številki.

LOJZE JAVORNIK

Koordinacijski odbor sindikata se je seznanil, da je letos za letovanje predvidena planska ekonomska cena 1.600 dinarjev, subvencionirana cena pa naj bi bila v sezoni za člane kolektiva 850, za svojce 1.000 in za otroke 650 dinarjev, v pred in posezoni pa 600, 800 oziroma 500 dinarjev.

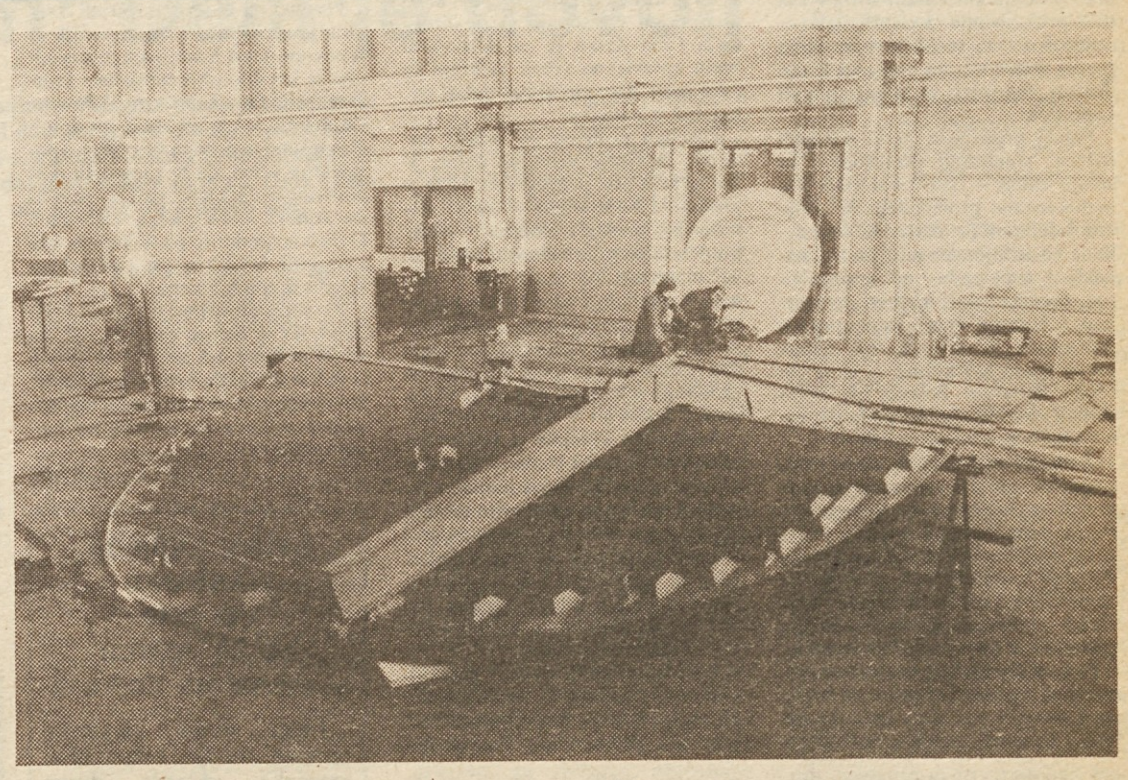

Nova tovarna že pretesna

Sredi lanskega oktobra je Alchrom preselil proizvodnjo v novozgrajene prostore, kjer je zaposlenih okoli 50 delavcev. Zaradi kasnitev dobaviteljev v obratu še nimajo vse opreme. Tako jim manjka še brusilna konzola od Metalne, nekaj opreme za jedilnico. Do konca lanskega leta so imeli zaradi selitve v nove prostore precej težav — izpad proizvodnje, ker je bila organizacija proizvodnje razdeljena na dva dela. Po teh težavah pa se je proizvodnja utekla tako, da letos zastavljeno delo zelo dobro kaže. Proizvodni prostori so polni tudi zaradi večjega obsega del. Tako je Alchrom že prisiljen razmišljati o nadaljevanju gradnje, to je 2. faze obrata. Na sliki: Iz Alchromove proizvodnje: dno vrelne kadi. Več na 3. strani.

Uspešno delo Interne banke

Tudi v letu 1984 je Interna banka IMP dobro poslovala in prispevala k poslovni učinkovitosti vseh IMP-jevih organizacij. Ko so delegati njenega Zbora 28. februarja obravnavali poslovno poročilo in potrdili zaključni račun Interne banke, so izrekli vse priznanje strokovni službi za kvalitetno in učinkovito delo. Povsem upravičeno je rekel predsednik Zbora Leopold Fakin: »Strokovna služba Interne banke je gotovo najcenejša v IMP-ju.«

Predsednik Zbora Interne banke je podrobno predstavil vse vidike dela Interne banke: od organiziranosti, delovanja samoupravnih organov, pa do dinarskega in deviznega poslovanja in tudi dela strokovne službe.

Poglejmo najprej poslovni rezultat!

Interna banka je imela skoraj 414 milijonov dinarjev prihodkov od obresti, odhodkov pa nekaj nad 369,7 milijona dinarjev. Po odbitku prispevka za kritje materialnih stroškov in za delovno skupnost, je Zbor ugotovil, da je ostalo tozdom in delovnim organizacijam za delitev 43,8 milijona dinarjev skupnega dohodka, od česar pa tozdi spet združujejo 5,6 milijona dinarjev za rezervni sklad in 10,9 milijona dinarjev za sklad osnovnih sredstev. Pri tem je treba povedati, da so izdvajanje za rezervni sklad v primerjavi s prejšnjimi leti podvojili. Skupni dohodek so letos razdelili v razmerju 2:1 v korist združenih sredstev, za prihodnje leto pa so v skladu z dopolnjenimi samoupravnimi akti že sprejeli sklep, da se skupni dohodek po zaključnem računu za leto 1985 deli v razmerju 5:1 v korist združevalcev.

Pregled, koliko je Interna banka plačala obresti različnim tozdom in koliko jih je sama dobila od drugih, pokaže, da so tudi lani v banki združevali depozite predvsem montažni tozdi (kot prejšnja leta je spet daleč največ vlagala Elektromontaža), medtem ko so si sposojali predvsem proizvodni tozdi.

V Interni banki je združen tudi del rezervnih sredstev IMP-jevih tozdov (od uveljavitve dopolnil Sporazuma o združevanju sredstev je to 20 odstotkov). Tako je bilo v letu 1984 združenih 69 milijonov dinarjev rezervnih sredstev, stanje konec leta skupaj s prej združenimi sredstvi pa je bilo 140 milijonov dinarjev.

Zdaj pa še nekaj o strokovni službi Interne banke. V letu 1984 se je vanjo vključil devizni oddelek za investicijska dela v tujini z 8 delavkami, ki je bil prej v tozdu Inženiring. Število zaposlenih 31. 12. 1984 je bilo 32 (31. 12. 1983 pa 26).

V poslovnem poročilu je tudi navedeno, da je izkoriščenost delovnega časa v primerjavi z letom poprej padla za 4 odstotke in je manj kot tri četrtine. Vzrok so porodniški dopusti in bolezni nad 30 dni.

Na te izostanke v Interni banki seveda ne morejo vplivati, imajo pa zaradi njih precej težav pri delu, ki mora biti opravljeno, čeprav delavci manjkajo. In opravljeno je bilo dobro, so se strinjali delegati Zbora Interne banke IMP.

L. J.

Predlagano družbeno varstvo za Dvigalo

Dvigalovi delavci so na zboru 27. februarja ob obravnavi poslovanja v letu 1984 sklenili predlagati, naj občinska skupščina Ljubljana-Bežigrad v tozdu Dvigalo uvede ukrep družbenega varstva. Tak sklep je zbor delavcev sprejel na predlog OO ZK, IO sindikalne organizacije in strokovnih služb.

Vzrok, da so delavci sami predlagali ukrep družbenega varstva so pomanjkljivosti in nepravilnosti v poslovanju tozda, ki jih je ugotovila Služba družbenega knjigovodstva, pa tudi dejstvo, da so se v tozdu pojavile kraje in da šepa odnos do dela — tako splošna disciplina kot izvrševanje nalog za tehnološki razvoj.

Sicer je Dvigalo leto 1984 zaključilo pozitivno, čeprav so v poslovni sklad razporedili le 1,3 milijona dinarjev, kar tozd uvršča med tiste, ki so poslovali z motnjami. So pa pri tem vložili v sklad skupne porabe 5,5 milijona dinarjev. V. d. direktorja tozda Leopold Fakin je povedal, da so letos dali prednost skladu skupne porabe, ker ga tozd dvigalo prej že tri leta ni napolnil.

Tozd Dvigalo je lani dosegel 395,7 milijona dinarjev celotnega prihodka (povečanje za 32 odst.), stroškov je imel 238,1 milijona dinarjev (povečanje za 34 odst.), tako da mu je ostalo 157,6 milijona dinarjev dohodka in 97,1 milijona dinarjev čistega dohodka (za 29 oziroma 23 odstotka več kot v letu 1983). Kot pozitivno je treba poudariti, da je Dvigalo dobrih 10 odstotkov realizacije ustvarilo z izvozom.

Tudi na zboru delavcev so ugotovili, da so v Dvigalu dosegli določene pozitivne premike na primer pri izboljševanju tehnologije, da bi ocenili stroške. To dokazuje, da tozd ima notranje rezerve, ki jih je potrebno še bolj izkoristiti.

Zlasti pomembno pa je, da je tozd dovolj dobro založen z naročili za dvigala. Levji delež bo prinesel posel na objektu Unisa v Sarajevu, kjer imajo že podpisano netto vrednost pogodbe za okrog 200 milijonov dinarjev za dvigala v objektu in dodatnih 30 milijonov dinarjev za dve začasni dvigali, ki ju bodo uporabljali med gradnjo. Tečejo tudi razgovori, da bi naredili še fasadna dvigala za ta objekt. Glavne zasluge za ta posel ima Dvigalova prodaja, v sklepnih pogovorih pa je sodelovalo tudi sarajevsko predstavništvo in vodstvo delovne organizacije.

Ukrep družbenega varstva torej ni predlagan, ker bi bil tozd Dvigalo v poslovnih zagatah. Glede na obseg naročil je zdaj pred nalogo čim bolje organizirati dvigalo gradnjo, ukrep družbenega varstva pa naj bi k temu pripomogel. Pričakujejo, da bo občinska skupščina sprejela ustrezen sklep aprila. Zamišljeno je, naj bi tozd vodil kot prisilni upravitelj tričlanski poslovodni organ. Z ukrepom družbenega varstva bodo omejene pravice samoupravnih orgav (delavskega sveta, disciplinske in kadrovske komisije).

LOJZE JAVORNIK

Tio — izguba pokrita z rezervnimi sredstvi

Vili Semolič je delegatom Zbora interne banke poročal tudi o akciji za pokritje Tiove izgube in o likvidnosti naših tozdov in delovnih organizacij.

Tio je imel po zaključnem računu za leto 1984 54 milijonov dinarjev izgube. 26. milijonov dinarjev izgube je pokril iz lastnega rezervnega sklada, ostalo pa je bilo skoraj v celoti pokrito z uspešno akcijo v IMP-ju. Strokovna služba Interne banke je predlagala, naj tozdi ob zaključnih računih del sredstev, ki bi jih sicer odvedli v občinske in republiške skupne rezerve, namenijo preko rezervnega sklada Interne banke za kritje izgube v Tiu. Čeprav je bil predlog izoblikovan tik pred sprejemanjem zaključnih računov, so direktorji finančnoračunovodskih služb hitro stopili v akcijo in predlog skoraj popolnoma uresničili. Sklepa niso sprejeli le v Klimi montaži, kjer so imeli zbor delavcev že prej, in v PMI-jevih tozdih.

Stanje likvidnosti konec februarja je Vili Semolič ocenil kot dokaj dobro, je pa pripomnil, da se bodo razmere po sprejemu zaključnih računov, ko bodo morali tozdi odvesti prispevke, poslabšale. Kljub vsemu so podatki razveseljivi. Praktično vse delovne organizacije so se popravile. Tudi Skip, ki je bil stalno na listi nelikvidnih, je kratkoročne vire znižal na raven, kakršne že dolgo ni imel.

Problematičen je Tio z 241 milijoni dinarjev kratkoročnih kreditov, vendar pa se bodo finačni viri tega tozda izboljšali, ko bo dobil obljubljene sanacijske kredite. Kot smo pisali že v prejšnji številki, je Zbor Interne banke Tiu že odobril 45 milijonov sanacijskega posojila iz združenega rezervnega sklada, čakajo pa še, da bosta enaki vsoti odobrila Občinski sklad skupnih rezerv in Novogoriška banka.

V največjih težavah pa je Panonija z več kot pol milijarde kratkoročnih finančnih virov. Kratkoročna zadolženost Panonije se je v zadnjih mesecih naglo povečala predvsem z izdajo menic za nakup materiala.

L. J.

IZ VSEBINE

- **V Panoniji sprejeli ukrepe za izvajanje plana 1985. Elektrokovinar se pripravlja na investicijo, s katero bo uvedel proizvodnjo avtomatskih ionskih omehčevalcev vode.**
- **3. stran: Skip je poslovno leto 1985 uspešno končal.**
- **4. stran: Kaj bi morali narediti za uspešnejše pridobivanje in izvajanje investicijskih del?**
- **5. stran: Kako nas prizadenejo visoke podražitve. Kaj lahko naredi sindikat? Predstavljamo vam naše inovacije in inovatorje.**
- **6. stran: Objekti, ki jih gradimo: IMV Novo mesto.**
- **7. stran: Planinske novice.**
- **8. stran: Zapis o sedmih zimskih igrah IMP.**

Panonija

Vrsta ukrepov za izvajanje plana 1985

Delavski svet delovne organizacije IMP — Panonija je 27. februarja sprejel plan za leto 1985, v katerem so tudi konkretno opredeljeni ukrepi za izvajanje plana in predsanacijskega načrta. Pisali smo že, da ima Panonija pri poslovanju precejšnje težave, zato so tudi sprejeli ukrepe, ki so potrebni, da bi leto 1985 zaključili brez izgub.

Ukrepi so razdelani do podrobnih nalog z nosilci in roki. Zajete so tako naloge obeh tozdov, kot posameznih služb v delovni skupnosti skupnih služb. Po izglasovanem referendumu o združitvi Bliska se zdaj Panonija namreč organizira kot delovna organizacija z dvema tozdoma: Kmetijsko mehanizacijo in Bliskom.

Med ukrepi so na prvem mestu navedene prodajne naloge. Zajeta je tako prodaja kmetijskih strojev kot tudi pridobivanje dodatnih kooperantskih del. Za ta dela so opravili že precej pogovorov in kaže, da bomo dosegli dogovore in tako zapolnili kapacitete.

Precej pozornosti bodo posvetili nabavi, planiranju proizvodnje in stanju zalog — tako materiala kot nedokončane proizvodnje in končnim izdelkom. Pri nabavi so opredeljene naslednje naloge: Čim več nabavljati neposredno od proizvajalcev, prednost dolgoročnim partnerjem, s katerim imajo samoupravne sporazume in izvajati več nabav preko tozda Marketing — to je pri večjih nabavah. Posebej pa bodo skrbeli za stalno primerjanje nabavnih cen in cen svojih izdelkov.

Zastavili so si tudi cilj, da je treba zmanjšati porabo materiala v povprečju za 5 odstotkov. Naloga Razvojno tehnološkega sektorja je, da ta cilj realizira in v samem programu ukrepov imajo že tudi podrobneje opredeljeno, koliko bi morali s tehnično — tehnološkimi spremembami privarčevati na posameznih izdelkih.

Preverili bodo tudi vse tuje storitve in se organizirali tako, da bodo sami opravili vsa tista dela, ki jih lahko. To je naloga tehnične službe v obeh tozdih.

Števila zaposlenih ne bodo povečali, niti ne bodo nadomeščali delavcev, ki dohajajo — razen kreativnega kadra. Tako pričakujejo, da se bo z normalno fluktuacijo število zaposlenih zmanjšalo za 6 odstotkov. Pregledali bodo tudi kadrovsko zasedbo strokovnih služb, vendar bodo vrzeli reševali s premeščanjem delavcev znotraj delovne organizacije.

To je kratek prikaz ukrepov, ki so jih sprejeli v Panoniji. V.d. direktorja Emil Zelko je na delavskem svetu upravičeno rekel: »Ukrepi so tako jasni, da vsak, ki želi delati, ve, kaj mu je naloga.«

Poseben problem bo očitno dosledno izvajanje sprejetih nalog. V januarju in prvi polovici februarja je prodaja slabo izpolnila svoj plan, nabava pa presegla določene meje, predvsem pa se je nabavljalo mnogo več materiala, kot ga je bilo prodanega v izdelkih. Tudi o tem so precej podrobno govorili na delavskem svetu in zato sprejeli sklep, da bodo dali razpise tudi za vodje posameznih prodajnih sektorjev, pa tudi za vodje ostalih sektorjev v skupnih službah.

Smisel teh ukrepov je kadrovska okrepitev skupnih služb — se pravi iskanje sposobnih strokovnjakov, ki bodo dosledno in učinkovito izvajali dogovorjene naloge. Tako so najprej objavili razpise za vodilne delavce, zdaj pa ugotavljajo, da ne morejo opraviti vsega le najvišji vodilni, pač pa je nujno doseči večjo angažiranost tudi vodstvenega kadra.

Določena težava je, ker v Panoniji samoupravne akte, ki bodo opredelili organiziranost delovne organizacije, šele pripravljajo. Tudi ti postopki se vlečejo in tako je delavski svet sklenil, da je treba pospešiti izdelavo Pravilnika o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Osnutek so že obravnavali, do 10. marca pa mora ustrezna komisija obdelati pripombe, pripraviti predlog in začeti drugo fazo razprave, ki naj bi pripeljala do referendumov v aprilu.

Naj v tem kratkem prikazu omenimo še to, da bo Panonija v letu 1985 začela izvažati v večjem obsegu. Kot je povedal Emil Zelko na seji delavskega sveta, so podpisane pogodbe ali vsaj zaključeni dogovori za izvoz v ZRN, Italijo, Avstrijo, Poljsko in Madžarsko.

Posebej pa so se pogovarjali o saniranju finančnih virov. Panonija — predvsem tozd Kmetijska proizvodnja, je izredno obremenjena s kratkoročnimi finančnimi viri. V Pomurski banki so pripravljeni podpreti Panonijine napore za izboljšanje poslovanja s tem, da bi zagotovili dolgoročnejše finančne vire — seveda na osnovi sanacijskega elaborata. Določeno podporo pa si obetajo tudi v Interni banki in pri Občinskem skladu skupnih rezerv.

Ko torej govorimo o Panoniji, vidimo, da so naloge opredeljene, da so jih podprli tudi delavci na zborih in delavski svet delovne organizacije. Seveda pa bo treba zdaj te naloge dosledno uresničevati — vsak na svojem področju.

LOJZE JAVORNIK

Sejem rabljene planinske opreme bo 20. marca v menzi na Vojkovi

Imate doma planinsko opremo (čevlje, nahrbtnike, vetrovke, oblačila, drugo opremo), ki je ne uporabljate več? Pridite na sejem Prodam, zamenjam, podarim! Sejem se bo začel v sredo, 20. marca ob 15. uri v prostorih IMP-jeve centralne kuhinje na Vojkovi 58 — vhod iz Dečkove. Trajal bo predvidoma do 18. ure. Vstop bo brezplačen. Za organizacijo so zadolženi člani Planinskega društva IMP, ki vam bodo lahko svetovali pri nakupu in prodaji. Poskrbljeno bo tudi za okrepčilo.

L. J.

Zaključni račun Panonije in Bliska

Panonijin tozd Kmetijska mehanizacija je leto 1984 zaključil s 3,2 milijona izgube. Podatki o finančnem rezultatu poslovanja kažejo, da je Panonija, ki je lani poslovala še kot enovita delovna organizacija, ustvarila kar 19 odstotkov manj celotnega prihodka, kot so načrtovali. Čeprav so tudi stroški rasli počasneje (21 odstotkov manj od plana), tak zmanjšan obseg poslovanja ni omogočil uspešnega zaključka poslovnega leta.

Analiza poslovanja kaže objektivne okoliščine, ki so povzročile težave v poslovanju:

1.) V začetku lanskega leta je še veljala zamrznitev cen, tako da so dobile odobritev za podražitev svojih izdelkov šele konec junija. Medtem, ko so bile cene Panonijinih strojev zamrznjene, pa so cene surovin rasle, tako da je nastalo veliko nesorazmerje med cenami vhodnih surovin in cenami končnih izdelkov.

2.) V drugem polletju je močno padla prodaja kmetijske mehanizacije. Vzroka sta dva: Prvi, da imajo kupci manj denarja, drugi pa, da je tudi trgovskim organizacijam manjkalo sredstev za kritje zalog, pa zato niso prevzemale Panonijinih izdelkov, kot je bilo dogovorjeno z informativnimi plani.

3.) Proizvodni plani pa so ostali neizpolnjeni tudi zaradi težav pri oskrbi z materialom, ki je bila vse leto neredna. Panonija je komaj 30 odstotkov potrebnega materiala dobila od direktnih proizvajalcev, vsega ostalega pa preko trgovskih hiš, kjer je cena seveda višja. Tudi to je zmanjševalo izkupiček, prav tako kot devizna participacija za izdelke barvne metalurgije, barve, pnevmatike, klinaste jermene in motorje.

Poglejmo še nekatere številke!

Panonija je v letu 1984 ustvarila 1,8 milijarde dinarjev celotnega prihodka (38 odst. več kot 1983). Porabili so skoraj 1,3 milijarde dinarjev (povečanje za 37 odst.), tako da so ustvarili 545 milijonov dinarjev dohodka (povečanje za 41 odstotkov).

Zelo hud problem pa je, da so jim močno porasle dajatve iz dohodka — kar za 67 odst. Poseben problem Panonije je obremenjenost s krediti, saj je negativna razlika med obrestmi, ki so jih prejemali in obrestmi, ki so jih plačali, skoraj 158 milijonov dinarjev. Ali z drugimi besedami: za obresti je Panonija plačala komaj tretjino manj, kot so znašali osebni dohodki vseh njenih delavcev celo leto.

Povprečno je imela Panonija med letom 779 zaposlenih, vendar delavci odhajajo, tako da so imeli konec leta 766 zaposlenih — 5 več kot konec 1983. Povprečni mesečni čisti osebni dohodek v Panoniji je bil 20.412 dinarjev — za 40 odstotkov višji kot v letu 1984.

Tozd Blisk je poslovno leto zaključil precej bolje od Panonije, saj je ustvaril dobrih 19,6 milijona dinarjev ostanka dohodka. Je pa tudi Blisk zaostal za planiranim celotnim prihodkom (za 11 odstotkov). Celotni prihodek je bil 375 milijonov dinarjev (44 odst. večji kot lani), porabili pa so 229 milijonov dinarjev (50 odst. več kot lani), kar kaže, da stroški rastejo hitreje od cen, ki jih uspejo dosegati. Pri doseženih poslovnih rezultatih je treba upoštevati tudi nizke osebne dohodke. Povprečni mesečni OD je bil 20.464 dinarjev in so ga v primerjavi z letom 1983 povečali za 40 odstotkov — enako kot v Panoniji.

Podatki po Bliskovih dejavnostih kažejo, da je strojna montaža ostala za 20 odstotkov pod planom, elektromontaža (ki pa ima najmanjši obseg od vseh treh dejavnosti) je plan za 21 odst. presegla, proizvodnja pa je zaostala za 13 odstotkov. Največje povečanje obsega je vendarle v proizvodnji, ki je ustvarila 235 milijonov dinarjev, kar je 91 odst. več kot v letu 1983. Blisk je imel v letu 1984 v strojni montaži povprečno 85 zaposlenih, v elektromontaži 35, v proizvodnji 82 in v režiji 97. Zadnjega decembra je imel Blisk 330 zaposlenih — 31 manj kot 1. januarja, kar kaže, da se tudi ta tozd srečuje s fluktuacijo.

Značilna je finančna uspešnost dejavnosti, kjer je proizvodnja ustvarila akumulacijo, obe vrsti montažne dejavnosti, še zlasti strojna, pa sta poslovali negativno.

Tozd Blisk je imel v začetku letošnjega leta precejšnje težave zaradi pomanjkanja dela za monterje. Tako so sprejeli sklep o prerazporeditvi delovnega časa in monterji do konca marca delajo le po 6 ur dnevno. Kot pa je povedal direktor tozda Jože Kouter, so obeti za naslednje mesece boljši, tako da je cilj: nekaj nad milijardo dinarjev celotnega prihodka realen. Seveda pa je potrebna angažiranost vseh delavcev, tako pri doslednem izvajanju delovnih nalog, kot pri kvaliteti dela, zmanjševanju izgubljenih ur, zmanjševanju izmeta, pa tudi zmanjševanju zalog.

V planih za leto 1985 posvečajo tako v tozdu Blisk kot v Kmetijski proizvodnji posebno skrb tudi osebnim dohodkom, ki naj bi jih kar precej povečali. V Blisku načrtujejo povprečni OD 34.900 dinarjev, v Kmetijski proizvodnji pa glede na drugačno kvalifikacijsko strukturo 33.035 dinarjev.

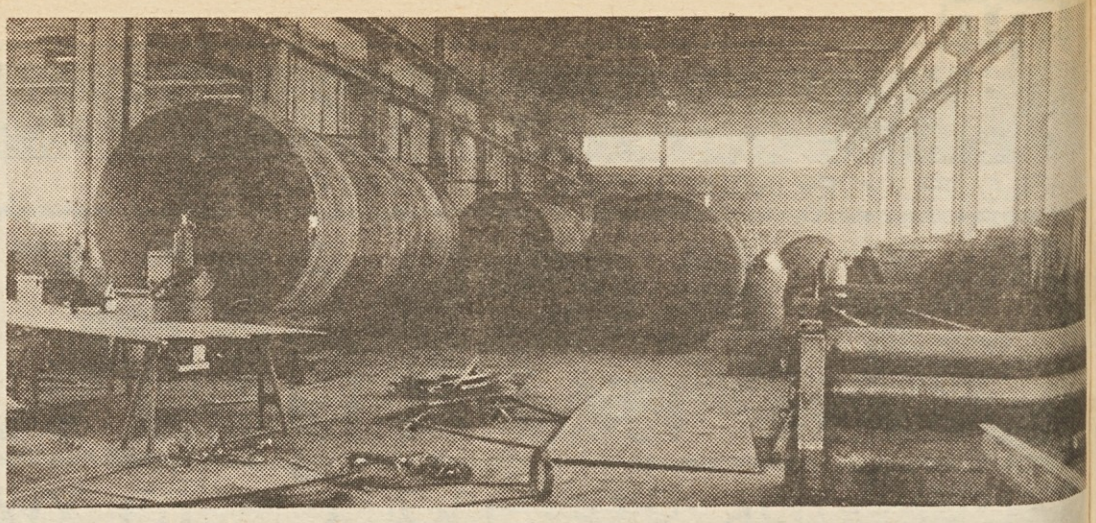

Izdelovanje posod v Elektrokovinarju.

Elektrokovinar bo delal avtomatske ionske omehčevalce

V ptujskem Elektrokovinarju bodo letos začeli izdelovati avtomatske ionske omehčevalce vode. V ta namen bodo nabavili opremo in zgradili nove prostore, ki jih bodo zgradili še letos iz lastnih sredstev.

Gradnja teh prostorov, ki bodo merili 350 kvadratnih metrov je fazno nadaljevanje projekta iz leta 1979, s katerim je Eko prešel na novo lokacijo. Pričakujejo, da bodo nove prostore dogradili do konca letošnjega junija.

Za ionski omehčevalec so v Eku izpeljali razvojno inovacijo, ki je bila osnova za inovacijsko investicijski program, ki bo še letos realiziran. Vse to je bilo povezano tudi s sanacijo razmer po zaključenem računu za leto 1983, ko so v tozdu negativno zaključili poslovanje. Avtor te inovacije je razvojni oddelek Pmijeve delovne skupnosti skupaj s sozdom IMP in s tozdom Eko. To nalogo je dobil v izvajanje tozd Eko. Odgovorni nosilec naloge je v.d. direktorja Janez Lah.

Namen inovacije je spremeniti strukturo izdelkov v izdelke z večjim deležem znanja, istočasno pa ima Eko namen ponuditi trgu izdelke višje tehnološke ravni.

Na inovacijskem programu je bil zaradi slabe tehnologije v proizvodnem delu tozda pripravljen investicijski program, s katerim bo Elektrokovinar prišel do tehnologije, ki bo namenjena celotni programski usmeritvi proizvodnje. To pa je čiščenje odpadnih vod in priprava vod. Ta programska usmeritev je bila predvidena s Pmijevim srednjeročnim programom in z Elektrokovinarjevimi temelji plana.

V Eku so opravičili inovacijsko investicijski program in pridobili kredite v višini 62 milijonov dinarjev. Te so dobili od Kreditne banke Ljubljana, od Rezervnega sklada Skupščine Ptuj, Interne banke sozda IMP in od Pmija.

MARIJA PRIMC

Elektrokovinar: Skladi nad planom

Ptujski Elektrokovinar je poslovno leto 1984 — to je sanacijski čas — zaključil pozitivno. Kakšne rezultate je dosegel? Celotni prihodek v višini 665.808.076 dinarjev (indeks 138), porabljena sredstva 459.172.181 dinarjev (indeks 125) dohodek 206.635.895 dinarjev (indeks 177) čisti dohodek 150.008.297 dinarjev (indeks 203). Formiral je vse sklade celo nad planom. Za poslovni sklad je namenil 10.915.000 dinarjev.

Kaj je vplivalo na izboljšanje Ekovega poslovanja?

Z opustitvijo strojne montaže ni več mogoče, da bi tozd dobil v izvrševanje slabe naloge. S prehodom strojne montaže so izboljšali tudi odnos relativnega razmerja v tem smislu, da je manj delavcev razporejeno na tistih delih in nalogah, ki jih ne opravljajo.

Združili so službe v tozdu po funkcijah. S tem spreminjajo sistem dela v enotni sistem.

V službah za pripravo dela so začeli koncentrirati potrebne infomacije in podatke na tistih mestih, kjer se lahko koristno uporabijo. Operativna priprava dela je začela izdelovati terminske plane po tehnologiji in normativih časov in materialov. Planira pravilno uporabo kontejnerjev, barak, tovornih avtomobilov, strojev, kadrov itd. Hkrati pa spremlja plane prek izvajalcev v proizvodnji ter na osnovi tega opravlja pravočasne korekture, da ne bi bilo zastojev pri delu.

Hkrati z izdelavo plana finančnih tokov so začeli nadzorovati gibanje zalog, možnosti izdatkov, pričakovane prilive, napovedi likvidnostnih težav, kar je narekovalo pravočasno najemanje premostitvenih kratkoročnih kreditov in nudilo možnost za zmanjševanje časa pri najemanju kredita. S planiranjem porab so vplivali na nesmotrna in prehitra naročila nekaterih materialov.

S tedenskimi strokovnimi kolegiji (ožji sestav) so v Eku dosegli večje poenotenje in boljši pregled nad delovanjem vseh sektorjev. Oživili in vpeljali so osebne ocene v skladu z veljavnim pravilnikom.

Z obravnavami disciplinskih prekrškov so vplivali na odnos delavcev do dela. Delo samoupravnih organov je postalo drugačno. Za seje so pripravljena gradiva, predlogi sklepov z roki in nosilci izvršitev.

Precej ukrepov iz sanacijskega programa, za katere je bil Eko zadolžen, so realizirali, nekaj pa jih še uresničujejo.

M. P.

Fakturirana realizacija — januar

Real / TOZD	Plan (v 10^3 din) 1985	Plan (v 10^3 din) januar	Izvršitev jan.1985	Izvršitev jan 1984	Indeks izvršitve let.pl	Indeks izvršitve pl.jan.	Indeks izvršitve izv.85/84
	1	2	3	4	5	6	7
1. OV	2.212.606	183.203	73.954.305	43.524.210	3	40	170
2. KM	810.000	67.068	42.812.420	19.872.687	5	64	215
3. MK	950.000	78.660	101.670.862	26.618.063	11	129	382
- SD	13.347	1.105	869.958	703.794	7	79	124
PROMONT	3.985.953	330.036	219.307.545	90.718.754	6	66	242
4. MM	2.195.000	115.827	118.767.075	94.080.702	5	103	126
5. IB	71.500	5.900	4.469.415	3.136.601	6	76	142
6. PROJ	86.500	4.400	2.680.621	2.092.908	3	61	128
7. EKO	778.740	40.166	36.724.011	29.593.127	5	91	124
PMI	3.131.740	166.293	162.641.122	128.903.338	5	98	126
8. EM	1.430.000	102.781	95.087.243	65.735.996	7	93	145
-brez izvoza	1.350.000	97.031	83.729.347	54.705.967	6	86	153
9. DVIG	552.000	39.674	29.383.387	21.191.299	5	74	139
10. TEN-E	1.060.000	76.187	37.906.230	37.158.726	4	50	102
11. TEN-T	990.000	71.156	83.942.037	45.639.104	8	118	184
12. ISO	655.000	47.078	44.878.771	17.849.171	7	95	251
- CK	113.570	8.163	5.885.725	3.700.130	5	72	159
EMOND	4.800.570	345.039	297.083.393	191.274.426	6	86	155
KLIMAT	1.550.000	90.000	102.593.260	52.179.931	7	114	197
TIO	1.304.000	58.000	68.745.386	31.362.556	5	119	219
13.BLISK	810.420	50.000	43.889.087	34.115.138	5	88	129
14. KMM	2.511.689	170.000	172.560.600	118.925.600	7	102	145
PANONIJA	3.322.109	220.000	216.449.687	153.040.738	7	98	141
16. TRATA-A	1.200.000	75.600	167.929.756	49.620.251	14	222	338
17. TRATA-Č	900.000	63.000	82.939.616	22.366.980	9	132	371
18. ITAK	540.000	43.200	49.865.806	26.014.150	9	115	192
19. SKIP	1.000.000	64.000	24.792.487	31.309.018	2	39	79
20. IPKO	910.000	73.710	57.807.979	67.341.983	6	78	86
IKO	4.550.000	319.510	383.335.644	196.652.382	8	120	195
21. LSNL	1.859.650	120.500	130.162.450	80.723.989	7	108	161
22. TA	701.000	45.000	50.095.032	35.064.419	7	111	143
23. VIPO	304.000	22.000	18.533.975	13.163.143	6	84	141
24. LBK	700.000	42.900	50.103.136	20.966.778	7	117	239
LIVAR	3.564.650	230.400	248.894.593	149.918.329	7	108	166
25. IP	1.640.047	126.284	126.373.743	66.277.891	8	100	191
26. MP	837.645	58.635	58.665.006	40.822.593	7	100	144
KLIMA	2.477.692	184.919	185.038.749	107.100.484	7	100	173
27. INŽ	242.000	20.570	116.102	-	0	1	-
28. MARK	201.800	15.800	-	8.757.627	-	-	-
29. PB	347.000	23.000	23.032.448	6.082.620	7	100	379
30. ZAST	404.000	34.549	35.177.945	15.697.492	9	102	224
31. ALCH	581.076	22.470	22.473.560	8.584.196	4	100	262
32. IC	46.690	3.362	2.600.000	1.829.995	6	77	142
IZIP	1.822.566	119.751	83.400.055	40.951.930	5	70	204
- PD	37.000	1.000	1.210.425	1.092.387	3	121	90
IMP	30.546.280	2.064.948	1.968.699.859	1.143.215.236	6	95	172

Ob dnevu zmage

Pot Spominov in tovarištva bo končana

Ob proslavi 40-letnice osvoboditve Ljubljane — mesta heroja, ki bo 9. maja, bo otvoritev Poti spominov in tovarištva — spomenika NOB. To je edinstven spomenik na svetu — namenjen za vsakdanjo uporabo prebivalcev našega mesta.

Na 34 kilometrov dolgi poti spominov in tovarištva je bilo opravljenih 46.432 ur prostovoljnega dela, ki jih je opravilo 9040 mladink in mladincev. Na tej poti je zasajenih prek 5.000 dreves. Do otvoritve tega objekta bo potrebno narediti še približno tisoč metrov poti. Največ poti gre skozi občino Vič-Rudnik, najmanj oz. skoraj nič pa skozi občino Center, ki je imela najmanj razumevanja za gradnjo te poti.

Za gradnjo Poti spominov in tovarištva so združevali sredstva delavci iz združenega dela na osnovi družbenega dogovora, ki ga je podpisalo 116 podpisnikov. Tako je združevalo sredstva v ta namen okoli 60 odstotkov delavcev v združenem delu.

Približno 40 odstotkov delavcev, zaposlenih v Ljubljani, pa ni dalo še nič za gradnjo te poti.

Do maja bo potrebno zbrati še 38,7 milijona dinarjev, do konca leta 40 milijonov dinarjev.

Poleg tistih, ozdov, ki že sedaj združujejo sredstva v ta namen, pa bodo po 500 dinarjev dali na zaposlenega v tistem delu združenega dela, ki doslej še niso ničesar prispevali za spomenik NOB.

M. P.

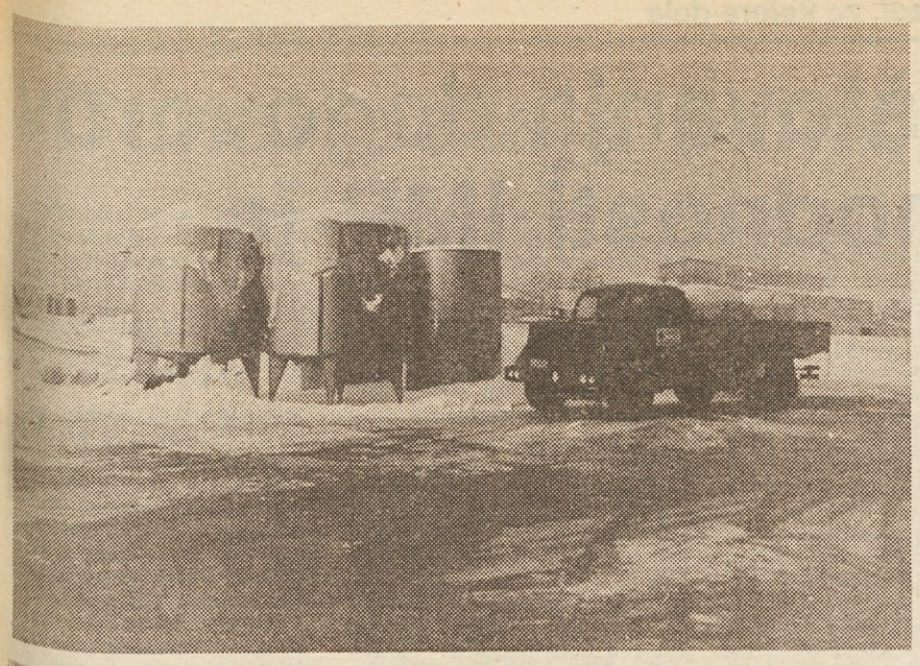

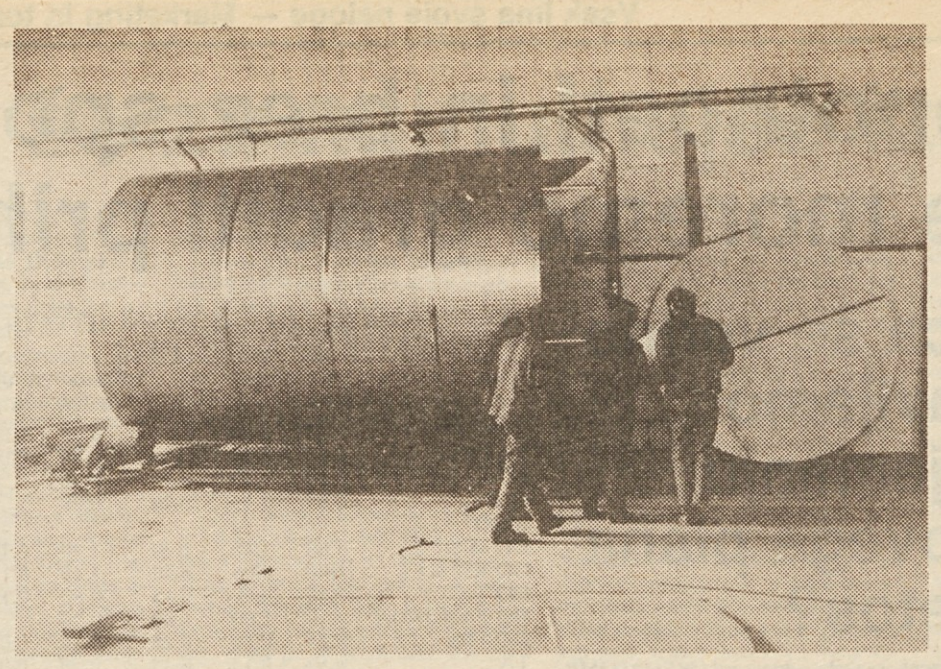

Posnetki iz Alchroma: Zgoraj levo posode, ki so jih Rušani naredili za mlekarno Wetzlar, desno končno brušenje posod za zrenjaninsko mlekarno in spodaj posode, ki jih delajo za kozmetično tovarno Riviera Kotor.

Alchrom: Dela je dovolj

Ruški tozd Alchrom je z letošnjim predlogom plana predvidel, da mu bo program opreme prinesel 460 milijonov dinarjev realizacije. Vse kaže, da Rušanom ne bo težko pridobiti to količino dela, saj so že do konca februarja prodali večji del proizvodnje za letos. Dela imajo toliko, da bodo poleti kar težko vse naredili ob pravem času.

Vrednost pogodb je v letošnjem letu bistveno višja kot v enakem obdobju lani, kar je treba pripisati večjemu angažiranju Alchromove komerciale pri pridobivanju del in pa spreminjanju strukture proizvodnje v korist zahtevnejše opreme.

Rezultati letošnjega poslovanja bodo v glavnem odvisni od pravočasne realizacije pogodb in od rasti stroškov. Pridobljena dela imajo fiksne cene. Tako bodo kljub velikim avansom doseženi dobri rezultati, če ne bo rast stroškov večja kot lani. Nekaj motenj povzroča proizvodnji oskrba z repromateriali, vendar kakšnih večjih težav v tozdu letos ne pričakujejo.

Če bo kolektiv dovolj prizadeven pri uresničevanju postavljenih nalog, si ta ruški tozd ogeta, da bo letos dosegel ugodne poslovne rezultate.

Zastavili so si tudi precejšnje izvozne cilje, kar jim omogoča nova tovarna s primerno opremo. V planu za leto 1985 so si zastavili, da bo njihov izvoz dosegel vrednost 36 milijonov dinarjev, kar je desetkrat več kot lani, ko so opravili en sam izvozni posel.

Možnosti za izvoz ima pri programu posodne opreme za prehrambeno industrijo, pri katerem je dosegel primerno kvaliteto izdelave. To opremo izvaža prek zahodnonemške firme GEA Ahlborn za kompletiranje njenih projektov v Evropi. S to firmo Alchrom dobro sodeluje. Pri izdelavi te opreme je precej težav zaradi oskrbe z repromateriali, ker so domači precej dražji od uvoženih.

Alchrom je z delom tako dobro založen, da postaja tudi nova tovarna že kar pretesna. Če hočejo v kratkih rokih narediti posode za izvoz, motijo ostali del proizvodnje. Sedaj delajo opremo za Mlekarno blizu Frankfurta. V prvem četrtletju bo Alchrom dosegel približno 10 milijonov dinarjev izvoza s programom omenjenih posod. Pogovarjajo pa se tudi že o posodah, ki naj bi jih za Ahlborn izdelali do konca leta. Ker je kupec s kvaliteto ruških posod zadovoljen, so prepričani, da bodo imeli tudi vnaprej dovolj dela.

Alchrom pa se pripravlja tudi na izvoz centrifugalnih črpalk za istega kupca. Nemci so črpalke že začeli preizkušati in po prvih informacijah so rezultati pozitivni, tako da Alchromovci pričakujejo naročila še v letošnjem letu.

Družina centrifugalnih črpalk bo z razvojem zaključena v letošnjem prvem četrtletju in bo aprila usposobljena za maloserijsko proizvodnjo. Pričakujejo, da bodo izvozili za 10 do 20 milijonov dinarjev teh črpalk letno. Ta program je za tozd izvozno zelo zanimiv, saj zanj potrebujejo le majhen delež uvoženih repromaterialov, razen tega so črpalke tipski izdelek in v proizvodnji lažje dosegajo dobavne roke.

V Sovjetsko zvezo pa predvideva Alchrom izvoziti dve pilotni zbiralnici mleka, pri katerih sodeluje z dobavami dela tehnološke opreme. Vrednost teh del bi bil letos približno 20 milijonov dinarjev. Tozd sodeluje v konzorciju za dobave zbiralnice mleka v Sovjetsko zvezo, v katerem so tudi Progres, Jedinstvo in KIT.

MARIJA PRIMC

Skip

19 milijonov v poslovnem skladu

Skip je ob zaključnem računu za lansko leto splaval z rdečih številk, v katerih je bil ob devetmesečnem poslovanju leta 1984 in lanskoletno poslovanje pozitivno zaključil.

Oblikoval je sklad v skupne porabe v višinj 5,900.000 dinarjev za skupne potrebe in 5,740.000 dinarjev za reševanje stanovanjskih potreb delavcev ter poslovni sklad v višini 19 milijonov dinarjev.

Rezultati poslovanja za lansko leto so v primerjavi z rezultati poslovanja za leto 1983 mnogo boljši, kar kažejo vsi skladi. Povprečni osebni dohodki zaposlenih so znašali lani 33.856 dinarjev, kar je za 54 odstotkov več kot leto poprej.

Celotni prihodek so v Skipu lani dosegli v višini 754,501.492 dinarjev, kar je za 57 odstotkov več kot v letu 1983. Čisti dohodek, ki so ga lani dosegli v višini 139,689.202 dinarjev, je za 200 večji kot v letu 1983. Rezervni sklad, ki so ga formirali v višini 9,575.019 dinarjev, je za 74 odstotkov večji, kot je bil po zaključnem računu za leto 1983.

Navedeni rezultati kažejo, da je kolektiv Skipa predvsem v zadnjem lanskem trimesečju vložil mnogo truda v izboljšanje gospodarskega položaja tozda. Za nadaljnje uspešno poslovanje bo potrebno v Skipu povečati fizični obseg proizvodnje in s tem prodajo (nujen je prodor na tuji trg), zmanjšati število izgubljenih delovnih ur in zmanjšati število nadur ter tako ustvariti možnost za zaposlitev novih proizvodnih delavcev.

M. P.

Vsi ga ne posnemajo

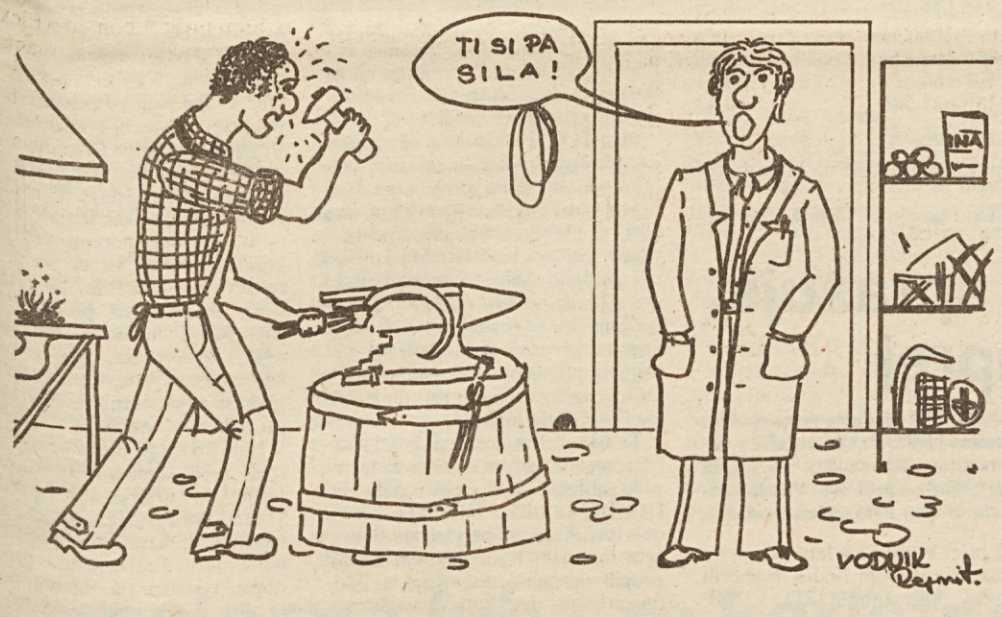

Imam na žalost še veliko »žlajfarjev«.

Potrebovali bi leto kvalitete

»Jaz se bom trudil za kvaliteto dela, ti tudi, mi vsi s polno paro.« Tako je sosed spravil skupaj stavek potem, ko je že precej prebral, med ostalim tudi dosti takega, da ga je zbodlo z vprašanjem: Zakaj ne bi tega kar delamo, naredili bolje.

Skoraj vsako delovno mesto ima rezerve, ki bi se jih dalo izkoristiti. Kolikokrat slišimo: Niso nabavili materiala, spet drugje, delo so imeli, pa tudi izmete proizvajali. Montaže so v IMP tudi velika postavka in kolikokrat se je na tem področju pojavilo vprašanje: material še ni prispel, ne moremo montirati. Dobili smo, kar je bilo potrebno, a ne gre skupaj, ker ni bilo dovolj kvalitetno narejeno. V to spadajo toplotne napeljave, pa klimatske, elektro instalacije, in še nešteto drugih dejavnosti v naši branži, kjer smo imeli pripombe, pa neizpolnjene naloge, kar je povzročalo dodatne stroške in tudi ugled je padel.

Taki pojavi pa so še bolj občutljivi sedaj, ko za marsikoga ni dovolj dela. Samo želeti delo ni dovolj, da ga pridobiš, zato ima vsak dolžnost iskati vzroke za take proste dni. Poglejmo dejstvom v oči! Marsikje se pri svojem delu ne trudijo dovolj za kvaliteto izdelka, pa za cenenost, ki pomeni tudi konkurenčnost in torej trg, ki ga vsaka proizvodnja potrebuje. Ob tem seveda niso izvzete tudi ostale vzporedne in potrebne službe (v pisarnah).

Kakovost dela — kako lepa in potrebna beseda! Zakaj bi je ne uporabili te kakovosti? Če bi jo resno vzeli, koliko bi si izboljšali položaj in ugled! Ta je še posebno važen v sedanjem položaju, ko dela ni na pretek. Zakaj bi torej letos ne sprejeli odločitve o kakovosti dela, ali se vsaj pripravili poskusno na to za prihodnje, kajti ustvariti bo treba pravila, v slehernem posamezniku, da bo šel v to nalogo s polno odgovornostjo. Beležiti pa bo treba tudi rezultate dosežkov in deliti priznanja (tudi denarna) za uspehe v letu kakovosti.

FRAN VODNIK

Ob spremembah denarnih pomoči

Antinatalitetni program

Že leta govorimo, da nataliteta našega naroda pada in da je potrebno nekaj ukreniti. Pa so staknili glave na socialnem varstvu, otroškem varstvu in še kje in odločili, da je potrebno otroški dodatek zmodernizirati: ukiniti direktna izplačila otroškega varstva družinam, ta sredstva pa preusmeriti v dotacijo vzgojnovarstvenih in drugih družbeno organiziranih uslug.

Ni treba posebej poudariti, da si delegati niso znali predstavljati mehanizma take družbene pomoči. In vendar so že tedaj letele vse vrste pripombe in nezadovoljstva na načrtovani sistem, kot na primer kaj v primerih, če mati ostane doma in sama varuje in vzgaja otroke.

Pa poglejmo, kaj se dogaja z mlado družino v teh težkih stabilizacijskih časih! Za primer vzemimo mladoporočenca s povprečnim OD na zaposlenega v gospodarstvu, ki pričakujeta naraščaj, sta brez stanovanja in potrebnega luksusa (V to štejemo: štedilnik, hladilnik, pralni stroj in skromno pohištvo). Glede na težko gospodarsko stanje je postala pri nas navada, da starši pomagajo svojim otrokom do zadnjega diha. Vendar naš vzorčni par nima te sreče; odvisen je sam od sebe. Najprej morata začeti stanovanjsko varčevati, da imata možnost kandidirati za stanovanje — za to gre najmanj četrtino OD. Če hočeta kupiti nujne gospodinjske stroje, gre za to enoletni osebni dohodek, prav tako za skromno kuhinjo in spalnico.

Kaj naj naredita z otrokom, če bo za njegovo varstvo šlo dve petini OD, petina pa ne bo dovolj, da ga bosta oblekla in nahranila, kajti dva povprečna slovenska OD deljena na tri družinske člane izključuje pravico do družbene pomoči (ali pa je zelo majhna). Torej po novih predpisih bosta morala plačevati ekonomsko ceno predšolskega varstva.

S podaljšano porodniško se ta problem premakne za tri mesece. Torej bo sedaj še bolj kot kdaj koli prej v veljavi uk »prvo štalca, pol pa kravca«. Takrat, ko bo »štalca«, ne bodo mladi več mladi, niti zagnani za večjo družino (enega otroka že še, pa temu po možnosti več nuditi).

Moje mnenje je tako, da moraš otroke imeti, ko si mlad in poln energije, ko se ne zavedaš teže vseh težav: bolezni, varstva, dvojnega bremena služba — dom, dom — družbenopolitična dejavnost itd. Toda če ni vsaj minimalnih pogojev, bo danes, v dobi kontracepcije, čedalje manj entuziastov.

Morda pa je bil cilj te družbene akcije izprazniti vrtce (pa bomo imeli nove Fenije).

Pred dnevi sem poslušala pogovor mladih mater, da si po novem dodatnega stroška za varstvo otrok ne bodo mogle privoščiti ob istočasni rasti ostalih stroškov in da bodo zadržale otroke same doma.

Računajo se prihodki družine, nihče pa ne računa odhodkov: nujne kredite za stanovanje, pohištvo itd.! No pa bo za povprečno družino po novem luksus tudi to, da bodo imele otroka v varstvu in bodo brez skrbi na delovnem mestu. Ostalo nam je vsaj upanje, da ne bodo tudi varstvenih storitev obdavčili kot luksus.

Zase lahko rečem to, da sem vesela, da so moji otroci prerasli predšolsko dobo v času, ki je bil ugodnejši za mlade družine, v času ko smo jim lahko nudili banane, pomaranče, ananas, čokolado in druge dobrote.

V človeški naturi, posebno v tej sodobni ego-usmerjenosti, bo posameznik poskrbel za življenju nujne potrebščine sebi, šele nato bo razmišljal ali je ostanek dovolj še za eno bitje.

Zadnja leta vsako leto pada število novorojencev, s temi ukrepi pa bodo padci še bolj pospešeni.

Skozi vse vrste krize in pritiskov je šel slovenski narod, pa smo vsakokrat vstali močnejši, krepkejši. Tisto, česar ni zmogel sovražnik, bomo uspeli storiti leto za letom sami in tako nas bo vedno manj.

VLASTA KODELA

Enkrat na leto...

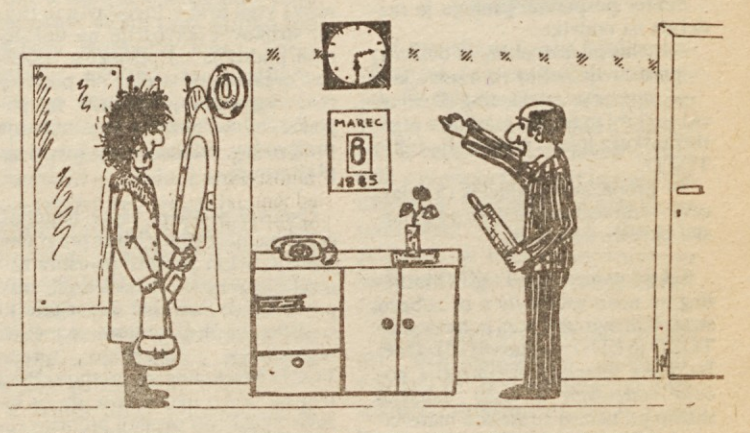

Vsak ima svoje naloge — Marketing in tozdi, za katere dela

Na neenotnosti in brez spoštovanja dogovorov ne moremo graditi prihodnosti IMP-ja

Zakaj marca še vedno razpravljamo o sprejemanju Marketingovega plana za letos?

Na komisiji za planiranje in družbenoekonomske odnose pri DS SOZD IMP so bili postavljeni naslednji roki za pripravo in sprejem planskih dokumentov organizacij skupnega pomena SOZD IMP:

1. Osnutek do 25. 11. 1984
2. Strokovne pripombe do 13. 12. 1984
3. Predlog do 15. 12. 1984
4. Sprejem planov do konca decembra 1984 oziroma najkasneje v začetku januarja 1985.

Planski dokument za TOZD Marketing — Osnutek plana za leto 1985, je bil izdelan na osnovi smernic SOZD IMP, in poslan tozdom in EDO v javno obravnavo že 25. 11. 1984. Ker se tozdi uporabniki storitev tozda Marketinga niso odzvali s konstruktivnimi pripombami in sugestijami do predvidenega roka (sredi decembra 1984), je bil rok za usklajevanje podaljšan; tako, da je bil (na zahtevo TOZD Marketing), osnutek obravnavan na seji ožjega-kolegija SOZD IMP — 22. 1. 1985. Ta kolegij je razpolagal s kompletnim gradivom (vključno s komentarjem na prispele pripombe in sugestije). Na tej podlagi je določil temeljne usmeritve nadaljnega dela na tem planskem dokumentu. Bistvo dogovora je bilo, da se ob redukciji (zmanjšanju) določenih dejavnosti in s tem stroškov pripravi Osnutek plana II TOZD Marketing za leto 1985, ki bo baziran tako na sprejetih določilih SaS o medsebojnih obveznostih, pravicah in odgovornostih med TOZD Marketing in ostalimi TOZD in EDO v sestavi SOZD IMP kot tudi na elaboratu in ostalih dokumentih, ki so bili podlaga za ustanovitev TOZD Marketinga v začetku leta 1983. Ti dokumenti pa točno določajo način planiranja in financiranja Marketinga.

Komisija za planiranje in DEO je na svoji seji dne 29. 1. 1985, z upoštevanjem navedenih usmeritev kolegija določila Osnutek plana II TOZD Marketing za leto 1985, ki je bil takoj posredovan v ponovno javno obravnavo na temeljne organizacije. V Osnutku plana II TOZD Marketing smo reducirali število delavcev v predstavništvih, kljub temu, da se Marketing s tem ni strinjal, saj je skozi analize dokazal, dasso posamezni programi dosti premalo pokriti na posameznih področjih oziroma celo nepokriti z vidika planske aktivnosti. To pa seveda ob relativno visokih cenah v primerjavi s konkurenco in doseženim programskim nivojem še zdaleč ne zagotavlja doseganja postavljenih ciljev na področju prodajne realizacije. Drastičen primer je DO EMOND, kjer je praktično nemogoče doseči planirane rezultate ob tako reduciranem številu aktivnih delavcev na trgu (predstavništvih).

Ugotavljajo, da je višina letnih planov posameznih OZD bolj delana na osnovi potrebe oziroma pričakovane višine stroškov, dosti premalo pa je poudarjen tržni element. To pomeni, da je predvideni strošek za prodajo (posebno v današnjih pogojih gospodarjenja) odločno podcenjen in da se v okviru že tako minimalnih sredstev namenjenih za prodajo, ta strošek hoče še nadalje zniževati in to bolj skozi prispevek TOZD Marketingu delno pa tudi skozi plačevanje komercialnih služb v DO. Na razgovorih na vseh nivojih (SOZD, DO, TOZD, planske komisije) se stalno zavrača in negira vse dogovorjene načine medsebojnega delovanja, ki so določeni v temeljnih aktih ustanovitve TOZD Marketing sprejetih na referendumih s potrditvijo neposrednih proizvajalcev SOZD IMP. Pri tem si lahko mislimo, da so nekateri poslovodni organi neseznanjeni, ali pa ne nameravajo spoštovati osnovna pravila organiziranosti IMP.

Lahko zaključimo z dejstvom, da je bil v SOZD IMP sporazumno organiziran TOZD Marketing, ki je poleg osnutkov planov, programa svojega dela, poslovnika, programa intenzivnega izvoza in programa skupnih akcij izdelal vse potrebne akte, ki določajo vse medsebojne obveznosti TOZD Marketing do EDO in tozdov IMP.

Sedaj pa v mesecu marcu ugotavljamo, da te obveznosti enostransko niso podpisane, kar daje misliti, da se nekatere službe oz. celo poslovodniki v temeljnih organizacijah že v naprej nameravajo rezervirati z zavlačevanjem eventualnega krivca za poslovni neuspeh.

Tabela 1: PORAZDELITEV AKTIVNIH REFERENTOV V PREDSTAVNIŠTVIH V LETU 1984

	SR Srbija	SR HRvatska	SR BiH	SR Makedonija	SR Črna gora	SAP Vojvodina	Skupaj
TRATA/A	1,15	0,50	0,50	0,60	0,05	—	2,75
TRATA/Č	0,60	0,35	0,30	0,30	0,05	—	1,65
ITAK	0,40	0,45	0,30	0,20	—	—	1,45
SKIP	0,85	0,15	0,20	0,20	—	—	1,30
IPKO	—	—	—	—	—	—	—
DO IKO	3,00	1,45	1,30	1,30	0,10	—	7,15
DO KLIMAT	1,00	0,85	0,70	1,10	0,15	—	3,80
DO TIO	0,65	0,60	0,45	0,60	0,10	—	2,40
DO PANONIJA	—	1,00	1,00	0,30	—	1,00	3,30
DO PMI	0,25	0,30	0,25	0,25	0,05	—	1,10
TA	0,55	0,15	0,35	0,50	0,05	—	1,60
LSNL	0,55	0,15	0,25	0,40	0,05	—	1,40
DO LIVAR	1,10	0,30	0,60	0,90	0,10	—	3,00
TEN/E	0,80	0,55	0,20	0,15	0,40	—	2,10
TEN/T	0,60	0,50	0,25	0,15	0,30	—	1,80
DVIGALO	0,10	0,10	0,15	0,10	0,10	—	0,55
ISO	0,50	0,35	0,20	0,15	0,20	—	1,30
DO EMOND	2,00	1,50	0,70	0,55	1,00	—	5,75
DO IZIP (INŽ)	—	—	—	—	0,50	—	0,50
SKUPAJ	8,00	6,00	5,00	5,00	2,00	1,00	27,00

Primer: TOZD TEN/E želi realizirati planirano prodajo (840 milj. din v YU) z 2,1 referentom v vseh republikah (ca 250.000 km²), kar znaša po planiranih stroških 6,5 milj. dinarjev, kar znese 0,77 odstotka, žrtvovanega za prodajo preko TOZD Marketing.

PLAČILO DO IN TOZD ZA ANGAŽIRANOST PREDSTAVNIŠTEV IN ODSTOTEK VLAGANJA V DOMAČO PRODAJO V LETU 1984

TOZD/DO	Angažiranost predstavništev v 1984 letu	Prodaja v YU (brez inter. real)	% vlaganja v domačo prodajo
	1	2	3
TRATA/A	11.004.844,50	969.322.748	1,13
TRATA/Č	5.820.355,50	786.752.178	0,74
ITAK	4.537.588,50	426.217.486	1,06
SKIP	2.104.599,50	740.338.833	0,28
IPKO	125.842,50	579.212.991	0,02
DO IKO	23.593.030,50	3.501.844.236	0,67
KLIMAT	8.189.508,00	724.140.692	1,13
TIO	4.062.166,00	496.337.015	0,82
PANONIJA	4.068.353,50	1.452.160.470	0,28
BLISK	376.261,00	319.688.227	0,12
MM	2.262.542,50	232.303.204	0,97
EKO	419.699,50	210.404.594	0,20
DO PMI	2.682.242,00	442.707.798	0,61
TEN/T	4.797.000,00	402.780.894	1,20
DVIGALO	230.563,00	178.894.940	0,13
TEN/E	3.672.080,50	568.626.083	0,65
ISO	1.122.444,00	362.326.454	0,31
DO EMOND	9.822.087,50	1.512.628.371	0,65
LSNL	3.330.714,00	647.266.211	0,51
TA	2.425.890,00	416.461.376	0,58
DO LIVAR	5.756.604,00	1.401.168.258	0,41
ALCHROM	834.831,50	256.631.586	0,33
SKUPAJ	59.385.084,00	10.107.306.653	0,59

OPOMBE: 1. Znesek zajema tudi prodajo LBK in VIPO na jugoslovanskem trgu.

Naj se odgovorni zamislijo nad zadnjo kolono tabele 2., ki prikazuje vlaganje v prodajo!!!

Marketing se sprašuje, kako naprej

Ob koncu poslovnega leta 1984, ki ga je SOZD IMP glede na gospodarsko situacijo v državi zaključil dokaj uspešno, pa imamo tudi OZD, ki so zašle v velike težave. Kdor spremlja IMP razvoj, ne more mimo dejstva, da se to dogaja pri tistih OZD, ki so že v preteklosti preživljale podobne pretrese. V času zaostrenih gospodarskih razmer ponovno prihajajo na dan nerazrešene slabosti.

Verjetno rešitev ni v tem, da prenekateri pozabljajo na lasten delež odgovornosti in iščejo krivce zunaj svoje hiše. V zadnjem letu smo priča več takim nastopom, bodisi na zborih delavcev, kolegijih SOZD, v IMP Glasniku in ne nazadnje tudi na televiziji. Brez dvoma bi notranje probleme uspešneje reševali, če bi tudi v celotni organiziranosti SOZD IMP prišlo do določenih sprememb.

Preveliko število tozdov, ki so poleg tega še združeni v DO s široko paleto večkrat prekrivajočih se dejavnosti, onemogoča hitrejši razvoj novih programov, modernizacijo tehnologije in enakomeren napredek posameznih dejavnosti. Vendar pa je tudi res, da se je redkokateri TOZD v preteklosti zavedal, da konjunktura ne more trajati v nedogled. Le malo jih je, ki so izreden dohodek, ustvarjen v tem obdobju, investirali v razvoj in tehnologijo (kot na primer TOZD Trata-Avtomatika). Ker so se »žemlje prodajale še tople«, tudi nismo čutili potreb po močni prodajni mreži in skupnem nastopu. Tako je danes (glede na konkurenco, kvaliteto in tehnični nivo izdelkov) odstotek, ki ga TOZD namenjajo za trženje in prodajo tako nizek, da bi v svetu težko našli podoben primer. S takimi pogledi ne bomo obdržali niti deleža plasmana na jugoslovanskem trgu, še manj pa ustvarili načrtovan izvoz.

Da so »medeni tedni« minili, se verjetno zavedamo več ali manj vsi v IMP. V »zakonu« je vsak dan več komfliktov in »skakanja čez plot«, tu in tam pa slišimo tudi o »ločitvenih postopkih« (IPKO).

Pred približno tremi leti smo le nekako spravili v življenje TOZD Marketing. Resnici na ljubo moramo reči, da so ga tozdi in DO sprejeli bolj zaradi tega, ker imajo podobno organizacijo tudi ostali veliki sistemi, kot pa v dobri veri, da ga res potrebujejo. Drugače si pač ne moremo razlagati vseh težav, ki jih ima tozd Marketing pri svojem delu in obstoju.

Tako na primer DO Klimat sploh ni sprejel plana za leto 1984. Tudi s Klimo Celje še do danes nismo našli skupnega jezika, da bi plačevala vsaj minimalni delež kot nadomestilo za tiste stroške, ki jih je nemogoče evidentirati po posameznih tozdih, niti nam ne pokrivajo realnih stroškov za prostore njihovih predstavništev v Zagrebu in Skopju. Verjetno se ne zavedajo, da morajo toliko več prispevati ostali IMP tozdi.

Plan TOZD Marketing še ni sprejet, pa čeprav se dogovarjanja vlečejo od novembra prejšnjega leta. Prav tako je bilo v preteklem letu tudi s plačevanjem obveznosti s strani tozdov. Vodstvo Marketinga je izgubljalo vsako trimesečje ure in ure z brezplodnimi razgovori in urgencami, da so tozdi poravnali svoje finančne obveznosti; najbolj pa se je zatikalo pri vodstvih skupnih služb v DO, ki nastopajo kot posrednik med tozdi in Marketingom.

Timsko delo s komercialnimi službami tozdov oziroma DO še vedno ni zadovoljivo. Tu moramo pohvaliti DO TIO in delno DO IKO, kar že daje rezultate pri prodaji na domačem in tujem trgu, medtem ko pri drugih opažamo dokajšnjo nezainteresiranost do skupnega nastopa, zato smo v Marketingu previdni z zaposlovanjem novih strokovnih kadrov v sektorju pospeševanja prodaje.

Nekateri tudi ne razumejo, da ima lahko IMP samo eno prodajo in vedno prihaja do vsiljevanja ločenih planov prodaje med Marketingom in komercialo DO (Emond) ali dokazovanja samega sebe z zanikanjem Marketingovega deleža pri poslih v drugih republikah, ki so fakturirani preko trgovine v Sloveniji.

Posamezne komerciale neredko skrivajo informacije ali pa dobljene informacije izkoriščajo samo, da bi same prišle do posla, pri čemer jih interes ostalih ne zanima. Ker se to dogaja že vrsto let in to počne zdaj eden zdaj drugi, kot to omogoča trenutna tržna situacija, je medsebojno nezaupanje naš vsakdan. Dobljeni posli so samo njihova zasluga, pri izgubljenih poslih pa kaj radi pokažejo na Marketing kot na »dežurnega krivca«.

Nekateri trmasto vztrajajo pri svojih zahtevah o načinu dela, administracije in načinu plačevanja TOZD Marketing, pri čemer nočejo razumeti, da se ne moremo organizirati za vsakega posebej. Pri usklajevanju planov za leto 1985 se je tudi pokazalo, da zahteve, ki jih dajejo nekateri DO znotraj njih samih niso usklajene. Dobesedno pravi DO KLIMAT takole: »V času **zmanjševanja** investicij opažamo, da se tudi operativno delo v predstavništvih zmanjšuje, saj nam januarski podatki kažejo, da smo doma izdelali 91,2 % vse dokumentacije, medtem ko smo iz predstavništev prejeli 8,9 %. Za primerjavo lahko vzamemo januar 1984, ko je to razmerje znašalo 65:35 še vedno v korist (breme) KLIMATA. Vse to zahteva od naše komerciale večjo angažiranost doma in ji istočasno zmanjšuje možnosti za delo na terenu za akvizicijo.«

Ali naj to pomeni, da bi bilo več posla, če bi visoko kvalificirani kadri v predstavništvih, ki do potankosti pozna svoje tržišče, izdeloval dokumentacijo in se ukvarjal z administracijo, komercialist iz Ljubljane pa bi obiskoval stranke na njihovem terenu? Težko si predstavljamo učinek takšnega dela in tudi poceni ne bi bilo. Poleg tega pa posamezni referenti na predstavništvu, ker način nastopanja na tržišču to zahteva, odgovarjajo za plasman kompletne opreme za ogrevanje, klimatizacijo ter avtomatiko, kar je tudi racionalnejše. Zato ne moremo ustreči vsakomur posebej. Glede na posebne zahteve posameznih komercialnih služb in oteženo prodajo zaradi zmanjšanja investicij ter agresivnejše konkurence, smo predlagali kadrovsko okrepitev posameznih dejavnosti. Vendar interesa za to ni bilo pri nobenem tozdu.

Katastrofalno pa je stanje s prospektno dokumentacijo tako v domačih kot v tujih jezikih. Le redki so, ki imajo prospektno dokumentacijo urejeno in ažurirano, popolne pa nima nihče. Težko je tako prodajati doma, v izvozu pa nimamo pod takimi pogoji nobenih šans.

● Nadaljevanje na 6. strani

Kaj kdo plačuje in zakaj?

TOZD Marketing je bil ustanovljen v letu 1983 iz obstoječih služb v TOZD Inženiring (predstavništva — prodaja IMP proizvodov v Juboslaviji, blagovni izvoz in uvoz in ekonomska propaganda) in TOZD Zastopstva (zastopanje tujih firm). Vse te službe okrepljene le s kreativnimi delavci na področju zunanje trgovine — izvoza, ter samo delno povečanje dejavnosti na domačem tržišču, ter z uvedbo nove funkcije, skupne nabave strateških materialov, služijo v novi funkciji za višjo, kompletnejšo obliko plasmaja IMP proizvodov doma in v tujini.

Sektor zunanje trgovine z izvozom in uvozom zaračunavamo v odstotkih od dejanskega prometa.

Sektor pospešene prodaje je razdeljen na oddelke:

— tehnični konzalting (2 delavca) — predstavlja režijo vseh oddelkov

— operativni marketing (2 delavca) — skrbi za tekočo razsikavo jugoslovanskega trga in predstavlja režijo TOZD

— propagandni oddelek (5 delavcev) — zaračunava stroške po dejansko opravljenem delu.

Sektor nabave je v TOZD Marketing na novo ustanovljen za nabavo strateških materialov za potrebe vseh TOZD in EDO v sestavi SOZD IMP. Nekatere temeljne organizacije nočejo sodelovati z našo nabavno službo pri nabavi strateških materialov — niso posredovale materialnih bilanc, ki jih je nabava v Marketingu zahtevala že oktobra 1984. Kljub temu ta sektor ne bo v breme nikomur, ker se vzdržuje sam, kot je tudi v planu opredeljeno, iz procentov za konkretno opravljeno delo za temeljne organizacije, ki so pripravljene sodelovati na višjem nivoju. Zanimivo bi bilo v SOZD IMP prešteti vse nabavne referente in točke njihovega poslovanja, kjer se tudi deset nabavnih referentov srečuje z istim prodajalcem.

Sektor skupne prodaje v SFRJ v Marketingu povzroča največ nesporazumov oziroma nerazumevanja pri temeljnih organizacijah. Sektor s svojimi predstavništvi v vseh republikah in še nekaterih mestih ima dolžnost, kot v osnovi vsa predstavništva vseh firm v Jugoslaviji in tujini, strokovne akvizicije na določenem področju od projektov, razpisov, organizacije strokovnih pogovorov, organiziranje ponudb in pogodb, tržno zasledovanje gibanja proizvodov, reklamacije, servisi in plačevanje.

Osnovni problem vsake temeljne organizacije je poleg izbire programa prodaja, v kar pa IMP investira zaskrbljujoče malo. Iz naslednjih razpredelnic so razvidne kapacitete in sredstva, ki jih posamezne temeljne organizacije angažirajo preko TOZD Marketing za prodajo. Pred tem pa lahko ugotovimo, da so težave TOZD pri prodaji premalo sorazmerne s to angažiranostjo.

Kaj bi morali narediti za uspešnejše pridobivanje in izvajanje investicijskih del

Znižati stroške, okrepiti prodajo

Na začetku letošnjega leta smo se spet soočili z dejstvom, da je težko pridobiti dovolj dela za vse naše monterje. Seveda pa ni dovolj le tarnati, da so težave, treba je analizirati njihove vzroke in zasnovati tudi ustrezno aktivnost, da jih bomo premagali. V tem prispevku bomo predstavili nekatere ugotovitve in predloge delavcev, ki v tozdu Inženiring delajo na pridobivanju in izvedbi investicijskih del doma in v tujini.

O stabilizaciji seveda mnogo pišemo, vendar tudi v tem zapisu ne moremo, ne da bi spomnili, da pomeni stabilizacija živeti v okviru ustvarjenega dohodka doma in ob tem še poravnavati obveznosti do tujine iz preteklosti. Uresničevanje teh ciljev je povzročilo padec življenjske ravni in praktično prepolovilo delež družbenega proizvoda, ki je namenjen novim investicijam. O tem smo sicer že neštetokrat pisali, a znova ponavljamo, ker se nekateri obnašajo, kot da ne bi bilo dejstva, da je denarja za novogradnje v naši družbi manj.

Žal pa tako ni le v Jugoslaviji, pač pa recesija na svetovnem trgu krči tudi potencialne možnosti za pridobitev dela na tistih tujih trgih, ki jih je tozd Inženiring obdeloval doslej.

Zdaj pa poglejmo razmere znotraj IMP-ja!

V preteklih letih se je tozd Inženiring izredno angažiral za izvedbo del v Iraku, pri čemer so bili polno angažirani praktično vsi kreativni potenciali. To dejstvo, povezano z dejstvom, da smo bili usmerjeni skoraj izključno na eno samo tržišče, je povzročilo, da se je letos pojavilo vprašanje, kako zagotoviti polno angažiranost vseh IMP-jevih montažnih kapacitet.

Ob tem se v IMP-ju prepočasi prilagajamo novim potrebam. Treba je zagotoviti hitro ukrepanje v izvedbi, kajti za investitorja je čas gradnje najpomembnejša zadeva — z naglico skuša parirati visoki inflaciji. Morali bi tudi znati ponuditi vso paleto IMP-jevih storitev v obliki inženirinškega koncepta.

Namesto da bi se približevali tem ciljem, ugotavljajo v Inženiringu, da se je v IMP-ju izgubila jasna politika opredeljevanja poslovnih ciljev in iz tega izvirajočih planskih nalog od sozdove ravni navzdol. Opažajo tudi neprožnost v pristopu in še bolj v izvedbi, ki se poudarjeno kaže v razmerah, ko je vse manj velikih oziroma kompleksnih objektov in je treba prevzeti tudi »manjša« dela.

Čeprav izvrševanje plana pogodb šepa že nekaj let, opozarjajo v Inženiringu, da nas najbolj kritično obdobje za pridobivanje dela še čaka. Od leta 1981 je bila realna letna vrednost novih pogodb za 24 do 32 odstotkov nižja kot v letu 1980. Toda v teh letih je bilo pomanjkanje dela zapolnjeno z angažiranostjo v tujini, kar dokazuje, da je bilo breme zasedbe kapacitet na tozdu Inženiring.

Inženiringovi rezultati pri pridobivanju novih del: Najprej je treba reči, da od vseh zaposlenih v Inženiringu dela na pridobivanju del približno tretjina. Ponudbeni oddelek za tujino je v letih 1983 in 1984 izdelal okrog 200 ponudb za 29 držav v skupni vrednosti 16,2 milijarde dolarjev. Seveda pa je v ostri mednarodni konkurenci posel težko pridobiti, tako da je bilo uspešnih okrog 2 do 3 odstotke ponudb, kar je približno desetkrat manj kot v Jugoslaviji.

Pri realizaciji pogodb na domačem trgu je Inženiring zaostal za 21 odstotkov za planom. Vzrok vidijo v neustrezni organiziranosti, pa tudi v neurejenih odnosih znotraj IMP-ja. Pri tem opozarjajo na naslednje probleme: nespoštovanje dogovorov, neustrezna pooblastila oziroma registracija tozda Inženiring (ki ne more izpeljati gradnje kompleksnih objektov na osnovi skupnega prihodka s tozdi zunaj IMP-ja), pa predrage montažne storitve in oprema iz naših tovarn, itd.

V težkih objektivnih razmerah, ko je dela že itak malo, tudi sami dopuščamo trende, ki nam hromijo konkurenčnost zlasti na domačem trgu. Primeri: V montaži ostajajo norme po več let nespremenjene kljub boljši opremljenosti; v organizaciji izvedbe ni novih pristopov; razrašča se režija vseh vrst in znaša že 39 odstotkov vseh zaposlenih v montaži, od tega pa le 4 odstotki vseh zaposlenih (oziroma 10,3 odstotka vseh režijcev) delajo v prodaji; dogovarjanje med tozdi se preveč vleče, kar že hromi pridobivanje in izvedbo del; v tozdu Inženiring je premalo delavcev v ponudbenem oddelku in drži, da planskih nalog niso povsem dosledno izvrševali.

Kaj storiti? V tozdu Inženiring bodo izvedli ukrepe, ki bodo ponovno afirmirali ponudbo in pridobivanje posla. Sprejemajo načelo, da mora Inženiring sprejete planske obveznosti brezpogojno izvrševati in razvijati tako osebno kot skupno odgovornost do montažnih tozdov.

Menijo pa tudi, da bi morali v celotnem sozdu čim prej razčistiti in spremeniti koncept organiziranja montažne dejavnosti, pri čemer mora biti cilj pocenitev montažne ure in uveljavitev učinkovitega in enotnega tržnega nastopa tudi na domačem trgu, kjer je treba zagotoviti dejansko enakopravnost vseh tozdov, udeleženih v pridobitvi in izvedbi posla na osnovi skupnega prihodka.

O problematiki pridobivanja del in o dejavnosti tozda Inženiring bomo pisali tudi v naslednji številki Glasnika. Dogovorjeni smo že, da bomo pripravili podrobnejše poročilo o Inženiringovi dejavnosti in o pridobljenih delih.

L. J.

Vse nas prizadene hitra rast cen

Denar ostaja samo še za najnujnejše izdatke

Statistika kaže, da so se letošnje januarske cene na drobno od lanskega decembra povečale kar za 10,5 odstotka, kar je največje povečanje cen v Jugoslaviji doslej in so bile kar 66-odstotkov višje kot lani januarja. Glede na vse to pa smo želeli zvedeti, kako te podražitve čutijo naši delavci. Poleg tega, da smo se pogovarjali z delavci, pa smo pobarali tudi direktorje, kadrovike in predsednike sindikata o tem, kako spremljajo življenjski standard delavcev, kakšne akcije so predvideli za pomoč tistim delavcem z najnižjimi osebnimi dohodki in če dodeljujejo socialno šibkim delavcem kakšne denarne pomoči.

V pogovorih z monterji in s proizvodnimi delavci smo opazili, da njihove žene, ki so zaposlene zunaj IMP-ja, zaslužijo več kot možje v IMP-jevih tozdih, kar kaže, da v IMP-ju v primerjavi z drugimi ozdi osebni dohodki zaostajajo.

Zdaj pa poglejmo, kaj so povedali delavci, s katerimi smo se pogovarjali:

Venčeslav Karner, vzdrževalec centralne kurjave v tozdu Ten Energetika:

»V lanskem letu je bil moj povprečni osebni dohodek 25.000 dinarjev, ženin pa 20 tisočakov. Imamo dve hčerki. Ena je že zaposlena, druga pa še študira.

Imamo najemniško dvosobno stanovanje v bloku.

Draginja se najbolj občuti pri prehrani. Precej stane centralna kurjava, elektrika. Stanarina je visoka, saj znaša za naše stanovanje približno 3.000 dinarjev. Potem so še obratovalni stroški, ki znašajo okoli 1.500 dinarjev. Precej nanesejo radijska in televizijska naročnina. Za obleko prihranimo pri hrani. Odpovedati se moramo izletom, vožnjam z avtomobilom. Avto uporabljamo le za najnujnejše opravke. Na dopust že par let ne hodimo, pa tudi letos ne nameravamo iti. Hčerke si bodo za dopust same zaslužile, če se bodo zanj odločile. Denarja je premalo. Osebni dohodki so prenizki, da bi lahko normalno živeli z denarjem, ki ga dobimo. Osebni dohodek moramo tako razporediti, da se z njim prebijemo skozi mesec ali pa moramo dodatno nekje zaslužiti. Malo lažje pridemo skozi mesec zato, ker imamo majhno stanovanje in zato manjše stroške. Razkošno nismo bili nikoli vajeni živeti. Hčerke so pridne in precej pripomorejo k družinskemu proračunu.«

Marta Ržen, snažilka v tozdu Ten Energetika:

»Moj osebni dohodek je znašal v zadnjih treh mesecih po 13.000 dinarjev, možev pa približno 40.000 dinarjev. Imamo tri šoloobvezne otroke. Živimo pri mami v stari hiši, kjer nam ni potrebno plačevati stanarine, ampak plačamo samo elektriko in vodo, pa kurjavo. Ogrevamo se s plinom. Ker mesečno porabimo 10 plinskih bomb po 15 kilogramov (toliko pozimi), stane plin 15.000 dinarjev. Prehrana v šoli za otroke stane 10 tisočakov. Z ostalim denarjem si moramo preskrbeti hrano za vso družino in obleko za otroke.

Za naju z možem pa za obleko ne ostane nič. Pri hrani si pomagamo s povrtnino, ki jo nekaj pridelamo na mamini zemlji. Da se z denarjem — to je z osebnimi dohodki prebijemo skozi mesec, moramo skromno jesti, saj si drugje nimamo več kaj pritrgati. Izleti odpadejo, dopust prav tako. Otroci so v počitnicah doma pri moji mami ali pa gredo na Dolenjsko k moževi mami. Mislim, da bi bilo potrebno povečati osebne dohodke, da bi nekoliko lažje živeli.«

Miran Koprivc, predsednik OO sindikata v tozdu Trata Avtomatika:

»Lani je sindikat šestim delavcem dodelil enkratno denarno pomoč v višini povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SRS. Te pomoči so bili deležni tisti delavci, ki so bili dalj časa v bolniškem staležu. Tudi za letos smo s skladom skupne porabe namenili nekaj denarja za pomoč delavcem. V našem tozdu ni imel lani noben delavec manjšega osebnega dohodka od zajamčenega, saj so bili v lanskem decembru samo štirje taki delavci, ki so imeli malo manj kot 30.000 dinarjev osebnega dohodka.«

Rajko Stanič, vrtalec v tozdu Trata Avtomatika:

»Moj lanski povprečni osebni dohodek je bil 23.690 dinarjev, januarja letos pa sem dobil 33 tisočakov. Imam enega otroka, pričakujemo pa še drugega. Žena je zaposlena in dobi od 18.000 do 20.000 dinarjev osebnega dohodka. Imamo lastniško enosobno stanovanje. Stroški za ogrevanje, vodo, stroški vzdrževanja, pa poraba elektrike znašajo nekaj nad 7 tisoč dinarjev. Otrok hodi v 6. razred osnovne šole. Zanj plačam v celodnevni šoli 2 obroka hrane, šolske potrebščine, stroške izletov itd. Z osebnimi dohodki težko pridemo skozi mesec. Ko nam zmanjka, dvignemo denar v banki. Hranimo ga od mojega zaslužka v Iraku. Pri vsakodnevnih nakupih se pozna, da draginja narašča.«

Janez Rojic, kadrovski delavec v tozdu Avtomatika:

»Komisija za osebne dohodke v našem tozdu pripravlja analizo osebnih dohodkov. Pregledala bo tudi strukturo izobrazbe, ker se čuti, da je ustvarjalno delo premalo vrednoteno in prihaja do uravnilovke med delavci v proizvodnji in delavci v razvojnih službah ter vodilnimi in vodstvenimi delavci.«

Vojko Rožac, konstrukter v tozdu Trata Avtomatika:

»Moj povprečni osebni dohodek je bil lani okoli 43.000 dinarjev, letošnji januarski pa 63.000 dinarjev. Žena je imela lani približno enak osebni dohodek, kot je bil moj. Imava dva otroka, enega v osnovni šoli, drugi pa je predšolski. Za oba smo doslej plačevali za vrtec, kosilo v šoli in malico — okoli 7.000 dinarjev. Okoli 10.000 dinarjev pa so stroški ogrevanja, vode, vzdrževanja v 2 in pol sobnem lastniškem stanovanju, pa poraba elektrike, naročnine za radio in televizor ter porabe plina. 7.000 dinarjev mesečno gre za odplačevanje stanovanjskih kreditov. Tisto, kar ostane od mesečnih osebnih dohodkov (ženinega in mojega), pa je za hrano in obleko (to je predvsem za otroke). Iz dneva v dan rastejo stroški za prehrano. To so tudi največji stroški družinskega proračuna.«

Vera Bernetič, vodja kadrovske službe v tozdu Elektromontaža:

»Do sedaj smo načrtno spremljali oz. analizirali življenjski standard delavcev z zmanjšano delovno zmožnostjo, nadalje družinskih članov naših umrlih delavcev ter delavcev, ki so dlje časa v bolniškem staležu. V zadnjem času je čedalje več delavcev, ki so se težje poškodovali na gradbiščih v tujini in posledice so daljša zdravljenja ter invalidnosti. Pogosta so tudi razna obolenja pri delavcih, ki so bili precej dolgo na delu v tujini, kar nam povzroča povišan bolniški stalež. Konkretnih analiz še nimamo, potrebno pa bo skupaj z zdravstveno službo pripraviti analizo, ki bo služila v bodoče pri usmerjanju delavcev na delo v tujini.

Stalne socialne pomoči so opredeljene v samoupravnih aktih za primere nesreč, daljših bolezni itd. Opredeljene so denarne pomoči družinskih članom umrlih delavcev in delavcev invalidov. V te namene namenjamo vsako leto več sredstev v sklad skupne porabe, ker se glede na starostni sestav kolektiva pojavlja večje število upravičencev do navedenih pomoči.

Poleg navedenega smo v tozdu Elektromontaža do sedaj uspešno reševali stanovanjske probleme svojih delavcev, regresirali bivanje v samskih domovih in nudili dokaj ceneni dopust v lastnih počitniških zmogljivostih tako, da so lahko letovali tudi delavci z nižjimi osebnimi dohodki in upokojenci ter družinski člani umrlih delavcev.

Sindikat daje enkratne denarne pomoči na 3 mesece delavcem z daljšim bolniškim staležem.

Takšen način spremljanja standarda delavcev je bil do sedaj zadovoljiv, sedaj pa bo potrebno spremljati tudi standard delavcev, ki prejemajo nizke osebne dohodke in spričo visokih življenjskih stroškov ter prepočasne rasti osebnih dohodkov ne dosegajo dohodka na družinskega člana, ki bi jim zagotavljal pogoje za življenje. V preteklem obdobju sta le dva delavca imela tako nizek dohodek na družinskega člana, da sta prejemala otroški dodatek, v letošnjem letu pa bo do njega upravičenih precej več delavcev, kar pomeni, da kljub njihovi delovni zmožnosti ne uspejo pridobiti tolikšen dohodek, da bi lahko skrbeli za svoje družine brez družbene pomoči.

Kako urediti v samoupravnih aktih razne socialne pomoči, je v tem trenutku težko reči, ker so nekatere že sedaj dokaj dobro opredeljene. Predvsem je urejeno po kategorijah glede na dosežen osebni dohodek izplačevanje regresa za letni dopust, pravica do denarnih pomoči v primerih elementarnih nesreč in težjih bolezni delavcev. Pri reševanju socialnega položaja delavcev bo nujno potrebna še večja aktivnost sindikata, kot je bila v preteklem obdobju. Zahteva sindikata, da mora biti najnižji osebni dohodek delavca 22.000 din, ob tem pa pozabljamo, da imamo resolucijsko določilo, ki določa, da mora rast osebnih dohodkov zaostajati za 10 % za dohodkom, bo v naši dejavnosti težko uresničljiva, ker smo v letu 1985 pred problemom »pomanjkanje dela« in ni pričakovati doseganja večje produktivnosti, kar naj bi bila osnova za višji osebni dohodek.

Zaskrbljujoče je dejstvo, da moramo v tem trenutku razmišljati o socialnih pomočeh delavcem, ki so dela zmožni in bo potrebno storiti vse, da bi ti delavci lahko na osnovi večje produktivnosti in boljšega gospodarjenja dosegli tak dohodek, s katerim bodo lahko zagotovili standard sebi in svojim družinam.

● **Nadaljevanje v prihodnji številki.**

PREDSTAVLJAMO NAŠE INOVACIJE IN INOVATORJE

Dolgi roki, manj inovacij

V Panoniji so imeli lani sedem inovacijskih predlogov. V primerjavi z letom 1983, ko so imeli le dva, je to napredek, toda v letih 1980 in 1982 so imeli po 12 inovacijskih predlogov, leta 1980 pa celo 18.

Te podatke mi je povedal predsednik bivše Panonijine Komisije za inovacije Stanko Hari. Bivše pravim, ker v Panoniji teče samoupravna reorganizacija, pa v tozdu Kmetijska proizvodnja še niso izvolili nove Inovacijske komisije.

Seveda sem predsednika vprašal, kaj je po njegovem vzrok upada inovacijskih predlogov, ki jih že prej glede na številčnost kolektiva, ni bilo ravno veliko.

»Najbrž je tako predvsem zaradi počasnega reševanja vlog,« je menil Hari. Gre za to, da je treba vsak predlog strokovno obdelati, preden se gre v odločanje. Te obdelave pa se v Panoniji, tako kot tudi v večini drugih organizacij, kar preveč zavlečejo.

Poglejmo konkretno!

Ko komisija dobi vlogo, jo obravnava in kot določa tudi Pravilnik, pozovejo strokovne službe, naj vlogo obdelajo. Svoje mora reči Razvojno-tehnološka služba, Komerciala, pa še kdo. Ker pa so te službe zasedene z drugim delom, se postopki zavlečejo. Komisija pa seveda tudi ne more odločiti, dokler ne dobi potrebnih gradiv.

Tako je od lanskih sedmih inovacijskih predlogov sprejet en sam. Komisija in delavski svet sta obravnavala še tri predloge, od katerih sta bila dva zavrnjena — ker po mnenju strokovnih služb ekonomsko nista upravičena, eden pa je bil sporen tudi glede na predpise varstva pri delu. Odločanje o tretjem predlogu pa je bilo preloženo na naslednjo sejo.

Lani je Komisija zaključila obravnavo predloga inovacije, ki je bil podan že v letu 1983. Gre za koristni predlog — sprememba napenjanja jermenov na obračalniku, ki jo je predlagal Jože Novak iz nabave. Letni prihranek na račun tega predloga je bil ocenjen na 6,5 milijona dinarjev — oziroma na 37,36 dinarja pri vsakem obračalniku. Novakov predlog so v proizvodnji uveljavili in ob zaključnem računu so mu glede na število izdelanih obračalnikov izračunali 195.000 dinarjev nadomestila. Vidimo torej, da je ta koristni predlog delovni organizaciji prinesel znaten prihranek, ker gre pač za stroj, ki ga Panonija izdeluje v precejšnjih serijah.

Edini lanski predlog, ki je že dokončno ocenjen, pa je predlog Jožeta Šparija za spremenjen razvod cevi na predsetveniku, s katerim se doseže prihranek materiala — po oceni okrog 156.000 dinarjev letno. Avtor bo v skladu s Pravilnikom dobil nadomestilo prihodnje leto in sicer glede na število strojev, ki jih bodo izdelali.

Stanko Hari je še povedal, da tudi v murskosoboški občini posvečajo precej pozornosti inovacijam. Občinski sindikalni svet vsakemu inovatorju podeli posebno diplomo, občinska raziskovalna skupnost pa podeljuje za pomembnejše inovacijske predloge tudi denarne nagrade.

L. J.

Klima Celje: Spontane, pa tudi usmerjene inovacije

V minulih štirih letih so v celjski Klimi obravnavali 69 raznih inovacijskih predlogov. Ko so v okviru celjskega sindikata pregledovali podatke o inovacijah, se jim je to zdelo malo, pa so predlagali, da se pogleda, kako bi lahko spodbudili inovacijsko dejavnost. Ta sestanek je bil že oktobra lani, vendar so na njem povedali nekatere podatke, ki so verjetno zanimivi tudi za širši krog IMP-jevih delavcev.

Precej je bilo govora o inovacijah nasploh. Po svoje je tudi to zanimivo, saj o inovacijah dosti govorimo, je pa to zelo široko področje in tako se mnogokrat zgodi, da si pod imenom inovacija predstavljamo različne stvari.

Direktor Klimine industrijske proizvodnje Bert Vrhovec je rekel, da bi v njihovem tozdu lahko govorili o treh vrstah inovacij:

1.) Spontane inovacije. To so zamisli, ki jih dajejo delavci in zajemajo predvsem koristne predloge v glavnem za boljšo, cenejšo in učinkovitejšo proizvodnjo. Podatek o 69 inovacijah se je nanašal na to vrsto inovacij.

Za sam tozd pa sta po Vrhovčevem mnenju mnogo pomembnejši drugi dve vrsti inovacij:

2.) Dogovorjene inovacije. Z njimi se izvaja tozdova razvojna politika. Gre za stalno strokovno ocenjevanje tehnične in tehnološke ravni izdelkov in za spremljanje tržišča, na podlagi česar opredeljujejo razvojne naloge za izboljšavo proizvodnega programa.

3.) Inovacije za realizacijo prevzetih naročil. Ta pojem lahko razumemo, če upoštevamo, da ima Industrijska proizvodnja velik delež individualnih naročil. Investitor pride v tozd s problemom in treba je izdelati napravo ali celo postrojenje za točno opredeljeno funkcijo. V večini primerov gre za nalogo, ki je povsem specifična. Seveda se marsikdaj lahko opirajo na izkušnje iz podobnih nalog v preteklosti, a tudi v takšnih primerih so vedno posebnosti, ki jih je treba reševati na novo. Kaj pa je to drugega kot inovacija?

Ko pa govorimo o nagrajevanju in sploh materialnem spodbujanju o različnih vrstah inovacij, seveda pridemo v težave. Zamislimo si morda preprost koristen predlog, ki je pocenil izdelavo nekega velikoserijskega izdelka! Prihranek se da natančno izračunati, vemo tudi, koliko teh izdelkov izdelamo letno, torej nagrada avtorju ni problem. Zdaj pa vzemimo neko posrečeno originalno tehnično rešitev, ki je vgrajena v izdelek po individualnem naročilu. Lahko, da je v tej rešitvi več inventivnosti in originalnosti kot v katerem koli koristnem predlogu, a od česa bomo računali avtorsko nagrado, če takega izdelka niso delali nikoli prej in torej sploh ni mogoče govoriti o prihranku na proizvodnih stroških?

V Klimi torej pravijo, da je njihova proizvodnja pač takšna, da terja stalno novatorstvo, zato tudi imajo okrog 10 odstotkov vseh zaposlenih v razvojnem sektorju in zato predvsem poudarjajo pomen usmerjenih inovacij. Seveda pa prihajajo do vprašanj, kdaj je neko novatorsko delo vključeno v opis del in kdaj po kvaliteti ter obsegu dela presega normalne delovne zadolžitve. V takšnem primeru se lahko tudi razvojni delavci potegujejo za inovacijsko nagrado.

To pa ne pomeni, da v Klimi zanemarjajo množično inovacijsko dejavnost. Klimino Društvo ljudske tehnike je s podporo vodstva organizirano tako, da lahko nudi avtorjem vso pomoč. Dovolj je, da delavec poda predlog, Društvo pa potem pripravi vso dokumentacijo vključno z risbami in prototipom, če je treba. To je vsekakor zelo pomembno in nujno, če hočemo uresničiti geslo, naj bi o inovacijah razmišljal vsak delavec. Marsikdo ni vešč pisanju in risanju, zato je prav, da je v tozdu nekdo, ki poskrbi za dokumentacijo, saj sicer lahko predlog obleži v predalu zaradi povsem formalnih zadev.

Člani občinske sindikalne inovacijske komisije pa so opozorili še na nekaj. Povedali so primere delovnih organizacij (recimo Aero, Tam), kjer ugotavljajo delež inovacij v dohodku in uveljavljajo znižane davčne stopnje za tovrstni dohodek. Del tega denarja potem vračajo avtorjem v obliki nagrad za inovacije. Na ta način so inovacijsko delo seveda močno spodbudili.

L. I

Premalo posluha za koristne predloge

Če kdo ne verjame, da bi lahko vsak delavec dejal predloge za inovacije, ki omogočajo cenejšo ali boljšo proizvodnjo, naj poišče Jožeta Šparija v Panoniji in ga vpraša, kako uspeva njemu.

Jože Špari, izučen klepar, star 33 let, dela v Panonijini Kmetijski proizvodnji na krožni žagi. Dvanajst let je že v Panoniji, od tega devet let na sedanjem delovnem mestu. Zadnjih pet let je vsako leto vložil po en predlog in vsi so bili sprejeti.

Ko sva se pogovarjala, je priznal, da se niti ne spomni vseh predlogov, ki jih je dal, še manj pa kako so se ti predlogi vrstili. Imajo pa vsi njegovi predlogi skupen imenovalec: vsi se nanašajo neposredno na njegovo delo.

»Gre za predloge za drugačen način prirezovanja, pri čemer smo bolje izkoristili material,« je rekel. To pa seveda pomeni, da človek, ki ne dela samo tega, kar mu naročijo, ampak pri svojem delu tudi misli, lahko pride do predlogov, ki omogočijo racionalnejše delo.

Seveda pa je Špari takoj dostavil, da potem tega predloga ni ravno lahko uresničiti. »Pri prvem predlogu je trajalo več kot dve leti, da so ga uresničili v proizvodnji. Seveda takrat še nismo imeli Inovacijske komisije, pa je bil zato postopek še težji. Zdaj je nekoliko boljše, a tudi lani sem se na primer moral pritožiti na delavski svet, ker ni bilo dokumentacije, jaz pa bi moral nadomestilo že dobiti izplačano.«

Jože Špari je o teh zadevah očitno mnogo razmišljal in pravi: »Komisija bi se morala sestajati enkrat ali vsaj dvakrat mesečno. Pa omogočiti bi morali ljudem, da bi dajali predloge kar ustno. In postopki bi morali biti seveda hitrejši.«

Če gre za razmeroma enostavne koristne predloge, najbrž res ni nobenega razloga, zakaj silimo ljudi, da dajejo vloge pisno. »Postopki človeka motijo,« pravi Špari. »Prav gotovo je še mnogo stvari, ki bi jih lahko izboljšali, a se mi ne da truditi. Saj za vlogo res ni potreben nek poseben napor, ampak misliš si, če nočejo, pa ne.«

Gre najbrž za to, da na eni strani toliko govorimo o nujnosti inovacij, da moramo vsi vse narediti za boljše delo, ko pa človek nekaj koristnega predlaga, gre pa vse tako počasi. Tako nekateri rajši ne predlagajo.

Špari je drugačen. On pravi: »Kar mi pride v glavo, napravim. Če se sprejme, se sprejme, če ne, pa ne.«

Seveda pa je malo takih. Marsikomu je pač težko pisariti. Človeku, ki se ne ukvarja s papirji, gre to pač težje od rok. Ni pa rečeno, da nima kaj povedati.

Jože Špari iz Panonije: Vsako leto nov koristen predlog.

Zakaj torej ne bi omogočili tudi preprostejših, manj formalnih poti za predlaganje izboljšav v proizvodnji, tako kot pravi Jože Špari?

»V proizvodnji se vedno najdejo izboljšave. Poglejte, pri nas mnoge izdelke zelo na hitro uvajamo v proizvodnjo in tako je možnost tehnoloških napak večja. Marsikaj bi torej lahko izboljšali, če bi imeli več posluha za različne koristne predloge,« pravi Jože Špari.

Seveda vse to sploh ni značilno le za Panonijo. Nasploh se pri nas v večini delovnih organizacij do inovacijskih predlogov kljub vsem lepim besedam precej mačehovsko obnašamo.

»Kolikokrat beremo v časopisih ali gledamo na TV prispevke, ki govorijo, kako se ljudje tožijo, da dobijo nagrado za zelo koristne predloge! Ali pa predlog, ki bi obdavčili dohodek od inovacij! Zakaj — če pa ima družba od tega korist in če govorimo o potrebi po spodbujanju inovacij?« se sprašuje Jože Špari.

»Ali pa to, kako spreminjamo pravilnike. Pri nas smo imeli prej takšen način, da se je nadomestilo povečalo glede na porast stroškov materiala. Zdaj ostaja nespremenjeno, čeprav prihranek tozda v resnici raste. Nekdo, ki gleda na denar, se seveda s tem ne bo strinjal. To ljudi prav gotovo ne spodbuja, da bi predlagali inovacije.«

Kaj pa zavist sodelavcev? Mnogi vidijo problem tudi v tem.

Jože Špari pravi, da je od sodelavca enkrat samkrat slišal pripombo: »Če si ti dal predlog, pa še sam delaj!« Toda ni šlo za nagrado, pač pa ker ni bila urejena dokumentacija. Težo izdelka je tehnolog spremenil, načrta pa ni bilo in tako je prišlo do reakcije delavca, ki naj bi začel delati drugače brez potrebne dokumentacije.

Kaj naj rečemo na koncu? Zapišemo lahko besede Jožeta Šparija: »O inovacijah je preveč besed in premalo dejanj.« Samo govorjenje, da je treba povečati število inovacij, pa razmer ne bo spremenilo.

L. J.

Elektrokovinar: Omarice so ostale prazne

V ptujskem tozdu Elektrokovinar imajo pravilnik o inovacijah. V skladu s tem pravilnikom je bila v Eku imenovana komisija za inovacije, ki je delavce seznanila z nameni inovacij in dala vsa ustrezna navodila. V tozdu so namestili omarice za zbiranje pripomb in idej za inovacije in tudi za druge organizacijske težave.

Nekaj inovacijskih idej je bilo pri nekvalificiranih delavcih, vendar za te inovacije ni bilo tehnične dokumentacije in torej ne osnove za uveljavitev inovacije.

M. P.

OBJEKTI, KI JIH GRADIMO: IMV NOVO MESTO

Nova IMV-jeva proizvodna hala, v kateri delajo monterji tozda Elektromontaža.

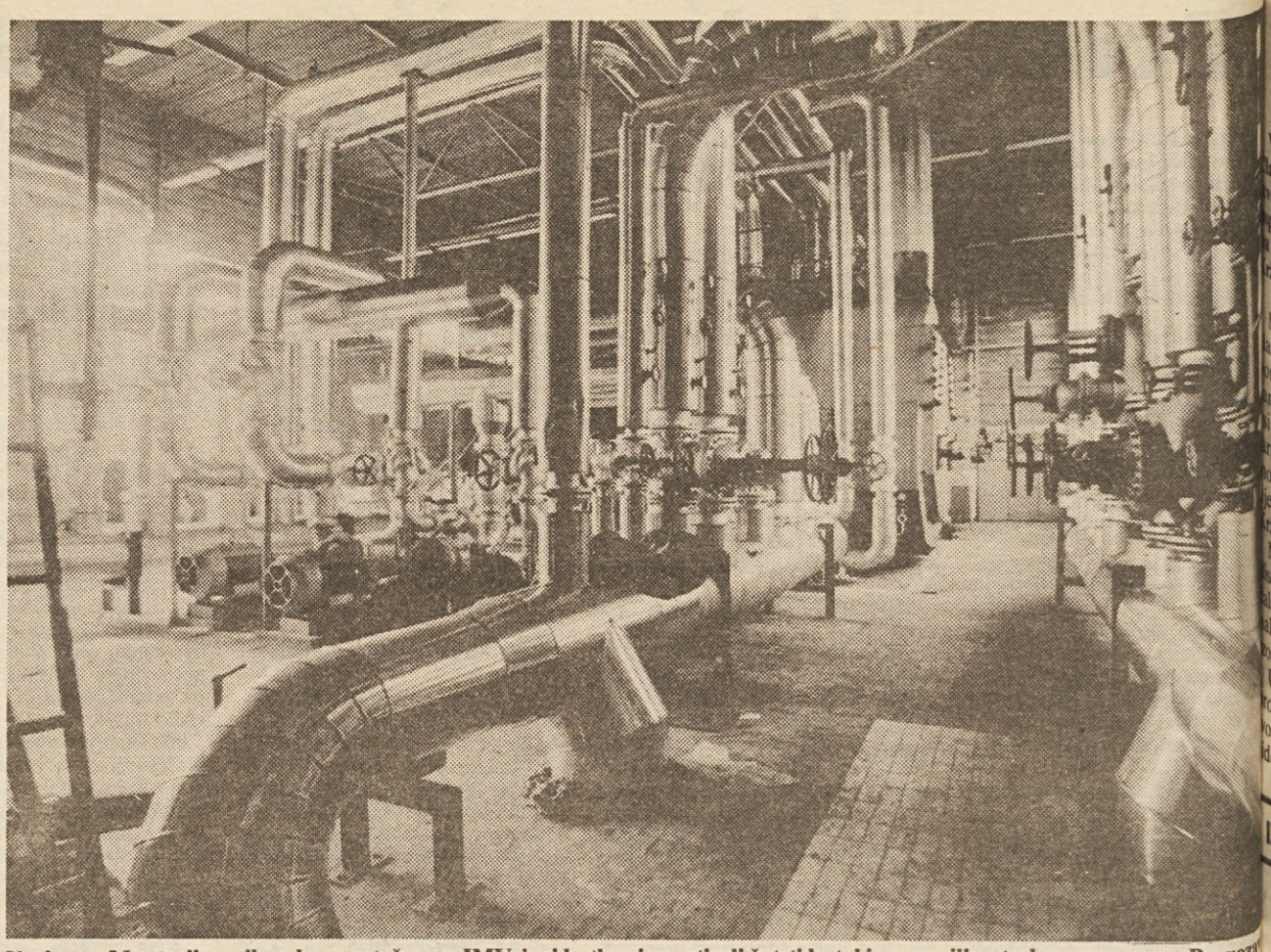

Kotlarna. Monterji mariborske montaže so v IMV-jevi kotlarni montirali četrti kotel in opravili potrebne prevezave. Prevezave naredili 29. novembra, da ne bi motili proizvodnje v obstoječih tovarniških prostorih.

Dolgoletno sodelovanje z investitorjem

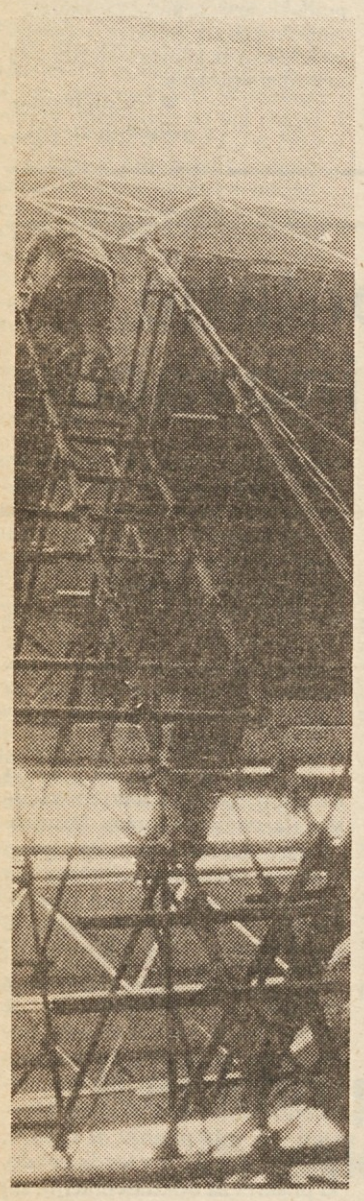

Višina je bila glavni problem elektromonterjev v IMV-jevi hali.

O novomeškem IMV-ju se v časopisih mnogo piše in sicer predvsem o njegovih gospodarskih težavah. Manj pa se piše o investiciji, ki teče v Novem mestu. Gre za novo proizvodno halo za izdelavo prikolic in za velikoserijsko proizvodnjo avtomobilskih delov — za tako imenovana Programa 3 in 2. Pri izvedbi teh del sodelujeta tudi naša tozda Elektromontaža in Montaža Maribor.

Gradnja nove proizvodne hale je sestavni del IMV-jevega sanacijskega programa, v katerem hočejo posodobiti proizvodnjo, povečati serije in kvaliteto in s tem še v večji meri prodreti na tuja tržišča. Gradbena dela na tem objektu je opravil Gradis.

Objekt je velik — 120 krat 120 metrov meri proizvodna hala za prikolice. Ko pa pišemo o tem objektu, naj že kar na začetku povemo, da tu ne bo govora o nekih izjemno kratkih rokih. IMV je pač v težavah, denarja mu manjka in to vpliva tudi na gradnjo. Izvajalci se morajo prilagajati razpoložljivim sredstvom. Na tempo dela pa je seveda vplivala tudi letošnja izredno ostra zima.

Elektromontažini fantje so prišli na gradbišče v začetku oktobra in začeli montirati razsvetljavo. Vodilni monter Jože Valant je povedal, da sama razsvetljava tehnološko ni nič posebnega. Problem je le ta, da je nova IMV-jeva hala razmeroma visoka, saj so luči kar 12 metrov od tal. Taki so pač projekti, ki bodo investitorju omogočali brez posebnih težav spreminjati strojno opremo in njen razpored, če bo kdaj potrebno. Za fante, ki montirajo razsvetljavo, pa to pomeni delo na desetmetrskih odrih, na katere morajo postaviti še lestve, da pridejo do zahtevane višine. Vsa zadeva je še dodatno otežena, ker so v hali že nameščeni tekoči trakovi in stroji, ki se jim morajo z odri seveda umikati.

Delovne razmere v hali torej niso enostavne. Ko se pogovarjaš, deset metrov, niti ne zveni kaj posebnega. Ko pa gledaš fante, ki plezajo na oder, ki je dovolj visok, da nekam sumljivo niha, pa potem še gor na lestev, moraš priznati, da to ni mačji kašelj. Potem je bil tu še mraz, saj hala ni zastekljena, pa je bilo v njej zaradi prepiha včasih celo hladneje kot na prostem.

Tudi vodja montaž Ciril Martinc, ki ima na skrbi IMV-jev objekt, priznava, da je višina poseben problem. Fantje na takem gradbišču tudi ne morejo dosegati norme tako kot na kakšnem drugem objektu, kjer jim ni treba delati tako visoko.

Kljub vsemu delo dobro napreduje in ko sem fante povprašal, če so imeli morda kakšno nesrečo, je Jože Strobelj odvrnil: »Ne, nesreče pa doslej nismo imeli nobene, razen te, da se je eden oženil.«

»Ni res, dva sta se,« so ga koj popravili kolegi.

No, ampak če hujšega ne bo, bo kar v redu. In tudi »ponesrečenca« nista bila videti prav nič nesrečna.

Pomembno je tudi to, kar je povedal Ciril Martinc, da sodelovanje z IMV-jevo investicijsko grupo teče brez problemov. Grupo vodi inž. Kotnik, gradbinec, s katerim se naši fantje že dobro poznajo, elektromonterji pa seveda še tesneje sodelujejo z inž. Cosičem, ki vodi elektroinstalacije.

Reči pa moramo, da ni to nič čudnega saj IMP-jevi tozdi in med njimi Elektromontaža sodelujejo pri izgradnji IMV-ja že od konca petdesetih let, ko je pri Novem mestu začel rasti ta industrijski kompleks. Vmes je bila tudi prekinitev, a lahko rečemo, da že dobri dve desetletji izvajamo razna montažna dela v Novem mestu.

Jože Valant, na primer, dela na IMV-jevih objektih s prekinitvami že šestnajst let. »Delal sem vse objekte, ki so jih gradili v tem času,« pravi. »Tako vse tovarniške hale, pa kotlovnico in tudi objekta v Šentjerneju in Brežicah.« Rojenemu Dolenjcu (iz Žužemberka) je očitno kar všeč, da se vrača na isto mesto. »Seveda je tako boljše, kot pa da se stalno selиš z gradbišča na gradbišče,« je rekel in hitro dodal: »Upam, da me ne bodo zdaj poslali kam daleč.«

Tudi za mariborsko Montažo velja, da je že dolga leta prisotna v izgradnji IMV-ja. Trenutno izvaja naslednje instalacije: vročo vodo za ogrevanje in tehnologijo, vodovod in razvod komprimiranega zraka, vse skupaj v vrednosti 133 milijonov dinarjev. Mariborčani natopajo preko Gradisa, ki je nosilec gradbenih del.

Po pogodbi mora Montaža končati zgoraj navedena dela do 25. marca. »Pričakujem, da bomo ta rok ujeli, čeprav je med deli prišlo do nekaterih sprememb, ker zaradi neizvedenih klimatskih instalacij nismo mogli dokončati instalacij komprimiranega zraka,« je povedal vodja montaže za ta objekt inž. Marjan Križan.

Čas za tovrstna dela seveda ni primeren. Mariborčani so začeli delati 12. novembra, so pa računali, da jim bo zima delala preglavice. Zato so že prej temeljito pripravili vsa pripravljalna dela in se oskrbeli z vsem potrebnim materialom (cevi, konzole, obešala), tako da so dela tekla s polno paro, dokler je vreme dopuščalo. Lepo sodelujejo tudi z Gradisom, ki postavlja odre, kjer je to potrebno.

Seveda so bili vmes tudi dnevi, ko zaradi temperatur globoko pod ničlo niso mogli normalno delati, a ravno zaradi dobre priprave to ne bo bistveno vplivalo na dokončanje del. Vodilni monter Alojz Rogač je povedal, da je bila ob najbolj mrzlih dneh temperatura kar 26 stopinj pod ničlo.

Klimatizacijo smo že omenili in zaenkrat je to delo še neoddano. Mariborčani se zanj seveda potegujejo, je pa inž. Marjan Križan povedal, da imajo hudo konkurenco zagrebškega Monterja, ki se zelo bori, da bi pridobil to delo. Ta organizacija je za IMV projektirala vse strojne instalacije. Kljub temu je Montaža pridobila izvajanje instalacije za vročo in hladno vodo ter komprimirani zrak. To je gotovo rezultat dolgoletnega dobrega sodelovanja tako z IMV-jem kot investitorjem kot tudi z Gradisom kot izvajalcem del.

V IMV-jevi investicijski skupini vodi nadzor nad strojno montažo inž. Emil Moravec, ki je rekel, da pri izvajanju del ni bilo s strani monterjev nobenega problema. Prav tako tudi Mariborčani pravijo, da z nadzornim lepo sodelujejo, saj jim pomaga reševati vse probleme.

LOJZE JAVORNIK

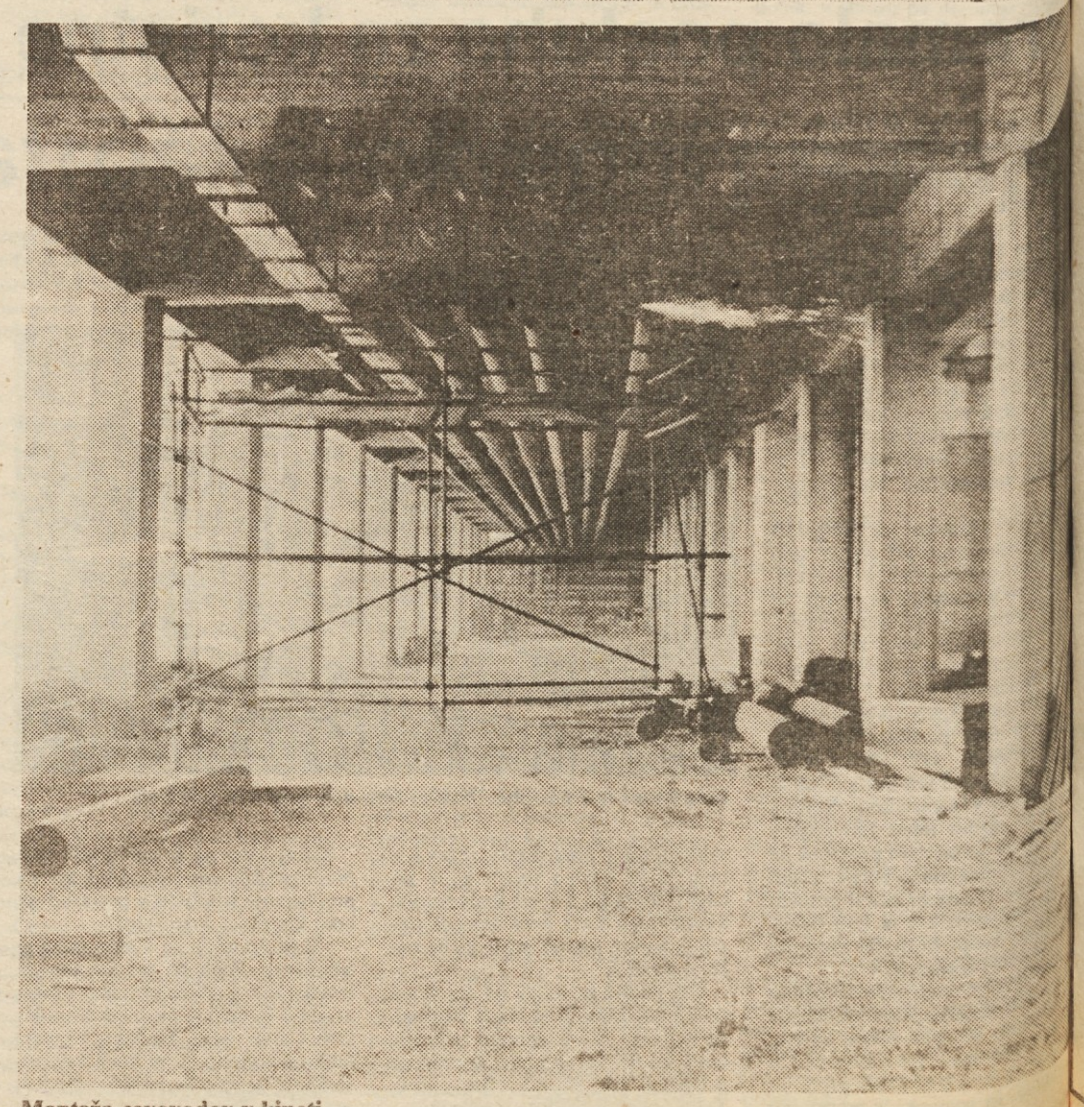

Montaža cevovodov v kineti.

● Nadaljevanje s 4. strani.

Če pogledamo na primer DO EMOND: Prospektne in tehnične dokumentacije z atesti, posebno za dvigala in jaki tok, praktično ni v nobenem jeziku. Cene so ponekod 30 in več odstotkov dražje od konkurence. Za obdelavo celotnega jugoslovanskega tržišča pa financira TEN Energetika v prestavništvih skupaj 2,1 referenta. Sprašujemo se, na račun katerega od ostalih tozdov naj prenesemo stroške za pospešitev prodaje DO EMOND? Ni potrebno imeti posebnega komercialnega znanja, da bi doumeli ta absurd.

Poleg vsega naštetega pa ima TOZD Marketing za efektno delo tudi objektivne težave, kot so pomanjkanje osebnih vozil, teleprinterjev, kopirnih aparatov in podobno.

Omenimo naj, da prihaja do nerazumevanja Marketingove dejavnosti tudi na drugih področjih. Sporazum o združevanju je predvidel operativni marketing kot novo dejavnost za pospeševanje prodaje. Naloge, ki jih ima, so v prvi vrsti tekoče spremljanje dogajanj na tržišču in kratkoročno načrtovanje prodaje. Temu primerno je tudi zasnovan (2 strokovnjaka). Za klasične tržne raziskave se lahko angažira le delno in še to kot koordinator raziskovalne naloge. Organizacija večjega oddelka za tovrstne raziskave trenutno ne bi bila smotrna, ker delo ni stalno.

Prav tako je večkrat sporna vsebina dela propagandne službe; njena naloga je, da izpelje operativno delo okoli urejanja grafične zasnove in tiska prospektne dokumentacije, da organizira in realizira sejme ter izvaja ostale akcije. Ker SOZD nima združenih sredstev, porabimo veliko časa pri zbiranju denarja za posamezne skupne akcije (oglasi in podobno), čeprav v nekaterih primerih stroški ne presegajo 2—3 stare milijone. Telefonade, dopisi, urgence ter izgubljen čas nemalokrat presegajo stroške same akcije, da o škodi, ko pri tem ni opravljeno drugo delo, sploh ne govorimo.

Naj zaključimo: glede na povedano je verjetno jasno, da ni rešitev o spreminjaju aktov o ustanovitvi Marketinga, čeprav se mi temu ne upiramo, ker noben akt ne more rešiti opisanih problemov.

Interesi SOZD IMP kot celote se ne morejo podrejati posameznim željam in zahtevam posameznih OZD in njenemu vodstvu.

VODSTVO
TOZD MARKETING

občnega zbora Pevskega društva IMP

Dosegli so res lepe uspehe

V petek, 1. marca se je sestalo Pevsko društvo na občnem zboru. Člani so pregledali delo obeh pevskih zborov, sprejeli program ter izvolili novo vodstvo. Anici Šuštar, ki je prejšnje mandatno obdobje uspešno vodila društvo, so se toplo zahvalili, za novega predsednika so izvolili Dušana Slavka. Podpredsednica bo Cilka Brlečič. Janez Kržmanc bo še naprej tajnik društva, Rozi Gregorič pa blagajničarka.

Moški pevski zbor IMP ima 26 članov, ženski pa 30, je v svojem poročilu povedal tajnik društva Janez Kržmanc. Člani so skoraj vsi IMP-jevci razen nekaj deficitarnih glasov pri moških, kjer so morali zaprositi za pomoč zunanje okrepitve. Tem članom se je Kržmanc še posebej zahvalil.

Nadalje je povedal, da se je disciplina v moškem zboru povečala, ženske pa sploh niso pozvale problemov zaradi prevelikih zaostankov z vaj.

Ugotovil je tudi, da večjih problemov s financiranjem društva ni imelo, saj so vsi tozdi predvidena sredstva združili. Zato se je zahvalil sindikalnim organizacijam in sozdovi koordinaciji ter vsem drugim, ki so društvu pomagali, posebej še njegovemu pokrovitelju — generalnemu direktorju Francu Kumšetu ter Izipovemu glavnemu direktorju Janezu Miklavcu in sploh vsej delovni organizaciji Izip.

Moški zbor je v preteklem obdobju naštudiral 9 novih pesmi. Imeli so 40 vaj in 22 nastopov, kar pomeni, da je vsak pevec za delo v zboru žrtvoval 186 ur. Pevci so med drugim zapeli na Bežigrajskem srečanju zborov, v Šentvidu ter na slavnostni akademiji v okviru Kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije. Peli so tudi na nekaterih prireditvah v IMP-ju ter na desetih pogrebih.

V moškem zboru manjka nekaj pevcev četrtega glasu, predvsem pa bi ga želeli pomladiti.

Ženski zbor je imel 54 vaj in 9 nastopov, to je 189 ur. Pevke so se naučile 15 pesmi, kar kaže, da delajo res prizadevno, čeprav niso vse pesmi primerne za koncerte. Upoštevati je namreč treba, da je zbor začel delati komaj pred dobrim letom.

Na občnem zboru so Zdravku Nastranu izročili zlato Galusovo značko, s katero ga je odlikovala bežigrajska Zveza kulturnih organizacij za dolgoletno pevsko udejstvovanje.

Finančno poročilo je pokazalo, da je imel zbor nekaj pod 826.000 dinarjev prihodkov, 689.000 pa odhodkov, tako da je ostalo 137.000 dinarjev. Lani so kupili pianino (ki ga pa ne morejo uporabljati, ker zbor svojih prostorov še vedno nima!) oblekli so pevke, drugi izdatki pa so v glavnem za prevoze na nastope in honorarje pevovodjema.

Pri programu za leto 1985 društvo pričakuje težave. Koordinacijski odbor sindikata je društvu odobril 570.000 dinarjev dotacije, kolikor so tudi prosili, že zdaj pa je očitno, da stroški rastejo hitreje, kot so pričakovali. Zato bodo morali skrajno varčevati. Pevska zbora se bosta udeležila srečanja bežigrajskih zborov, šentviškega tabora in kulturnega srečanja gradbincev, nastopila pa bosta tudi na prireditvah v IMP-ju. Dogovorili so se tudi, da bodo začeli študirati primerno skladbo za skupen nastop obeh zborov.

L. J.

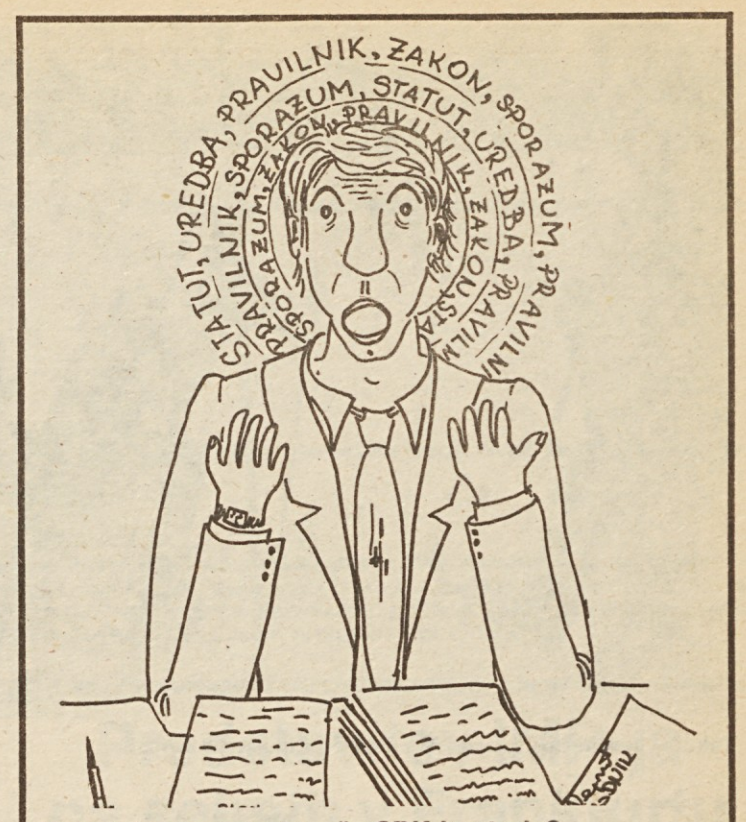

Kaj mi je res potrebna še SDK kontrola?

IZLETI PLANINSKEGA DRUŠTVA ● IZLETI PLANINSKEGA DRUŠTVA

14. aprila se dobimo na Ključu!

Tradicionalni pohod iz Dragomerja na Ključ bo 14. aprila. Odhod bo z rednim avtobusom, ki odpelje izpred št. 29 ob 7. uri 15. min. proti Vrhniki. Peljemo se do Dragomerja. Na Ključu bo proslava, poskrbljeno pa je tudi za zabavo, hrano in pijačo. Planince, kot ostale ljubitelje narave vabimo k čim večji udeležbi. Pot ni zahtevna.

24. marca na Porezen

PD IMP Ljubljana bo 24. marca v sodelovanju z MDO Ljubljana organiziralo pohod na Porezen. Odhod avtobusa bo ob 7. uri izpred PZS Dvoržakova 9 Ljubljana. Cena za eno osebo je 600 dinarjev.

Prijave sprejema tov. Robert Kastelic, tozd Trata avtomatika, Jožeta Jame 12 in tov. Marija Jelačič, Titova 126. Vodja tov. Kastelic.

Udeležili smo se pohoda na Stol

Kot vsako leto smo se tudi letos Impejevi planinci 23. februarja udeležili zimskega pohoda na Stol. Zimski pohod na Stol je mogočna planinska in družbenopolitična manifestacija v spomin na bitko 20. februarja 1942, ko si je naduti in oholi okupator upal prav na vrh Stola, da bi uničil borce za svobodo. V tej borbi je padel borec Jože Koder.

Jasno in mrzlo jutro je zvabilo na pohod kar lepo število udeležencev. Do Žirovnice smo se peljali z vlakom, nato pa v koloni z drugimi do Valvazorjevega doma. Tu nas je dočakal lep praznični in sončni dan, saj je bil Valvazorjev dom slovesno okrašen.

S pogledi smo se ozirali proti vrhu Stola, ki pa ga od Valvazorjevega doma ne vidimo, in si na tihem želeli, da pot ne bi bila preveč zahtevna in da bi čimlažje dosegli cilj. Zimske razmere, ki vladajo v gorovju Karavank, so neizprosne, zato ni dovolj samo dobra volja, biti mora tudi telesna vzdržljivost in oprema. Izkazalo se je za popolnoma pravilno, da so člani gorske reševalne službe in alpinističnega odseka pregledovali opremo in pohodnike brez ustrezne opreme zavračali. Zavrnili so skupino, ki je prišla iz Vojvodine, da bi se povzpela na Stol, toda žal brez ustrezne opreme in obutve. Tudi med posamezniki je bilo dosti zavrnjenih, saj je bila pot strma, ledena, pihala je močna burja.

Priznati je treba, da med pohodniki Planinskega društva IMP ni bilo nikogar, ki ne bi imel primerne planinske obutve in opreme, zato se nas je vseh 24 povzpelo na vrh in ob 12. uri zbralo na proslavi pri Valvazorjevem domu. Slavnostni govornik je bil predsednik PZS Tomaž Banovec. Poudaril je, da so moč, volja, vztrajnost in tovarištvo združile borce v okupirani in zatirani domovini in da prav te odlike družijo tudi danes ljubitelje gora vseh starosti od blizu in daleč.

Zaradi lepega sončnega dne in dosti časa, se lahko še nekaj časa nastavljamo soncu, je dejal naš vodja Marjan Požar. Tokrat je bil on odgovoren za našo varnost in dobro počutje. Tudi Oča, najstarejši med nami, se je strinjal s tako odločitvijo. Rekel je: »Počakajmo toliko, da bo tudi duša prišla za nami iz Stola!« Sončil se pa ni.

Sonce se je kaj hitro začelo pomikati proti Julijcem, zato smo se tudi mi poslovili z željo, da bi nam bilo naslednje leto vreme prav tako naklonjeno, da bi se lahko ponovno povzpeli na vrh.

Po Hrastniški poti — druga etapa

Drugi etapo Poti spominov NOB občine Hrastnik smo IMP-jevi planinci opravili 2. februarja 1985.

Čeprav smo šele stopili v drugi mesec leta 1985, je že čutiti lahen dih pomladi in tudi sonce ima že nekaj moči. Vse to vpliva na razpoloženje in dobro počutje, zato se je za drugi pohod odločilo kar precej planincev, da dan preživi v naravi, na soncu. Čeprav je po nekaterih dolinah in osojnih krajih zima še močno zakoreninjena, je po sončnih rebrih že videti znanilce pomladi, to je beli teloh in rumene trobentice.

Pri planinski postojanki na Kalu (956 m nadmorske višine) doživljaš še trdo zimsko razpoloženje, na drugi strani pa že pomladni dih. Na enem koncu hriba brnita vlečnica in teptalec snega, sliši se vrvenje smučarjev, na drugem bregu pa se že nastavljajo soncu, trgajo pomladno cvetje, da bi s tem prinesli delček nove pomladi tudi na svoje domove.

Taka in podobna srečanja so nas spremljala ves čas, od vasi Marno, kjer smo pot začeli, do konca te etape na Studencih.

Ker je to Pot spominov iz NOB, smo se ustavljali tudi pri spomenikih in spominskih ploščah. Ni je vasi oz. zaselka, skozi katere smo hodili, da ne bi imeli spomenika ali spominske plošče, na kateri so izpisana imena žrtev fašističnega terorja. Niso redki spomeniki, na katerih je izpisano tudi po več deset imen padlih borcev in aktivistov OF oz. žrtev druge svetovne vojne. V vasi Rečica Gornja, ki je majhna vas, je izpisano 50 imen padlih borcev NOB in umrlih v taboriščih. Je pa tudi spomenik, na katerem je izpisano samo ime. Pri vasi Brezno stoji takšen spomenik, ki je postavljen partizanu Petru. Zaradi hudih ran, dobljenih v borbi, je v tej bolnišnici umrl. Tudi kasneje ni bilo mogoče dobiti njegovih podatkov, zato je na spomeniku izpisano samo ime Peter. Ker ni bilo mogoče njegovih posmrtnih ostankov prenesti v domači kraj, njegove bele kosti še danes ležijo pod tem spomenikom. Zelo presunljiv je tudi spomenik na Melem Kalu-Lužah. Vojne grozote niso bile prizanešene niti najmlajšim borcem. Tu je spomenik, posvečen padlemu štirinajstletnemu skojevcu, Borisu Pustu. Bil je kurir, hraber in predan, saj se je moral sam prebijati skozi težke in nevarne poti v temnih nočeh, kjer so ga še v rosni mladosti podrli rafali sovražnikovih krogel. Za našo svobodo je ugasnilo še eno mlado življenje. Na vsej poti lahko spoznavamo, kako žilav je bil slovenski narod, da si je s pogumom in hrabrostjo izbojeval življenje — svobodo.

V drugi etapi, je bilo v šestnajstčlanski skupini kar polovica mladih, zato takšni pohodi niso samo rekreativne narave, saj se na poti seznanjamo tudi s polpreteklo zgodovino, ki nam je prinesla svobodo.

Na Arihovi peči

Slovensko planinsko društvo Celovec (SPDC) vsako leto razpiše zimski smučarski tek in pohod Arihova peč. Letos 3. marca je bil to že sedmi po vrsti, posvečen pa je v spomin na padle borce za svobodo pod Arihovo pečjo, ki leži nad Šentjakobom v Rožu.

Planinci IMP Ljubljana, smo se odzvali temu vabilu (bilo nas je poln avtobus), da se skupaj s koroškimi Slovenci poklonimo spominu na žrtve fašizma in obudimo spomine na težke čase.

Žal so nam vremenske razmere na Ljubelju onemogočile pravočasni prihod v vas Čemernico in zamudili smo spominsko svečanost, za partizani, ki so v februarju 1945 padli pod Arihovo pečjo.

Prijazni sprejem in gostoljubnost sta nam vlila moč in pogum, da smo kljub slabim vremenskim razmeram odšli na pohod. V takšnih razmerah smo se podali na Belščečo planino, kjer je koča nad Arihovo pečjo, 1084 metrov visoko. Tu smo dobili čaj in kontrolni žig.

Z nami se je solidarnostno potil tudi predsednik PD IMP Ljubljana Alojz Kosi in Klobučar Bernard-Očka, ki je bil vodja pohoda.

Po krajšem odmoru smo se spustili v dolino. Čakal nas je ponovno vroč čaj in klobasa, seveda vse brezplačno. Ko smo se najedli in preoblekli (tajnik PD IMP Robert Kastelic je dal še kratek intervju za Glas Ljubljane), smo postali kar bolj živahni in družabni, saj je bilo najhuje za nami.

Vsak udeleženec pohoda je dobil značko in diplomo za opravljeni pohod. Za petkratni pohod pa se dobi zlato značko, seveda z dokazilom: pet žigosanih kartončkov.

Čas je hitel, zato smo se poslovili od prijaznih domačinov z željo, da se naslednje leto ponovno srečamo.

V avtobusu pa smo občudovali dereze tov. Marinke, s katerimi je uspešno izvedla vzpon na Bleščečo planino. Tako nam je bila pot bolj kratkočasna in pozabili smo na utrujenost.

ZDRAVKO NASTRAN

Bežigrajski pihalni orkester išče glasbenike

Pihalni orkester Bežigrad vabi glasbenike, ki imajo veselje do igranja in voljo do učenja, da se nam pridružijo.

Pihalni orkester omogoča začetnikom brezplačno šolanje v glasbeni šoli; instrumenti so zagotovljeni. Posebno pa so dobrodošli vsi, ki se že ukvarjajo s tovrstno glasbo. S tem bi pihalni orkester izpopolnil svoje vrste.

Da pa bo orkester dosegel kakovostno raven, je porok vodja orkestra tovariš Dušan Nedovič — član Slovenske filharmonije.

Pihalni orkester vadi v glasbeni sobi v Družbenem domu Staničeva 41, vsak ponedeljek in četrtek od 19.30 do 21.30.

Informacije lahko dobite po telefonu 322-267.

Pričakujemo vas!

Samski fantje niso slabi

Očki so pa vedno polni skrbi

V tovarni jih imamo, samske fante tam od 25 let naprej, do 40 in še čez. To so Stojan, Janez, Franci, Lovro pa... še so še! Vsa imena je težko imeti v glavi, toliko je ozdov, pa tozdov, Dojev in vsi ter povsod se kar nekako zgubijo na svojih delovnih mestih. Vendar nos enkrat tudi take izvoha. Recimo novinarski.

Že vrsto let, tudi z gluhonemim Vinkom, se sučejo za stroji in drugje in vsi so videti tako blizu in zvesti delu.

Ali še kdo ne verjame? Kar malo primerja naj z Lj... ali St... pa še kom! Ti mladi očki imajo vsako jutro skrb, kako razbremeniti mamico (če ona v svoji službi ne dela enako). Tako najprej lepo odpeljejo otroke v vrtec in se zato služba v tovarni začne uro in več pozneje. Pa kaj to? Po trinajsti uri spet nastane enak problem, takrat pa je treba po otroka v vrtec. Zamudo 100 odstotno več plačaš.

Toda mogoče se ji je tudi ogniti, saj imamo gibljiv delovni čas, pa tudi tak delovni red, da se marsikje pogleda skozi prste. Saj so otroci vendar naše bogastvo. Kdor bi torej vrlemu očetu omejeval pravico, do kdaj in kdaj je z otrokom v družbeni vzgojno-varstveni ustanovi. Tale urica, dve dnevno, nekaj let, to se da na prosto soboto vendar »doprinesti«. Ali dragi sodelavci, če smo odkriti, doprinašanje — počivanje, bi lahko temu rekli, pardon, to je pa pomota, kje je, marsikje pa ne. Že pod nadzorom se slabo dela (ne povsod, a po lastni zavesti, to je zelo šepava zadeva. Vsaj v večini primerov.

Otroci, služba, to so skrbi.

Oba zakonca v službi, dve pokojninici... Marsikje pa bo samo ena v hiši, ker je mamica varovala otroke, da je očka mirno delal. In ti tatki tudi mirno delajo 7 ali 8 ur dnevno kot samski fantje, kar vsi vedno ne bodo, toda zdaj se pozna. Učinek njihovega dela je neprimerno boljši od mladih tatkov, ki komaj zdržijo šest ur v službi.

Kako različno razdajamo svoje moči in delamo za skupno dobrobit!

CICERO

Familiarnost škoduje

Bodimo prijatelji, a ne ščitimo slabih!

Naš vsakdan je stkan iz toliko različnih niti, da jih ni mogoče sešteti.

V različnih situacijah in do različnih ljudi se obnašamo različno, v naše obnašanje pa se dostikrat kar nevede vtihotapljajo tudi slabe navade. Tako smo recimo, do enih tako ali tako drugače kritični, imamo do drugih veliko zaupanje, ki lahko meji že na preveliko domačnost, skratka familiarnost. Ta je lahko zelo negativna, zlasti če se razvije v smeri, ki drugim v kolektivu ne odgovarja. Med posamezniki namreč nastaja taka vez, ki je nihče ne more prekiniti, niti kadar gre za izvajanje delovnih nalog.

Poglejmo, koliko nalog je podeljenih med ljudi! Vsak ima svoje mesto, iz tega pa je treba tudi vsakomur omogočati, da bomo šli vsi skupaj naprej. To je eno. A drugo, ki ovira učinkovito delo, pa je, da se nekateri med seboj tako trdno povežejo, da jih tretji ne more premakniti, pa če bi želel popraviti očitne napake. Ti prijatelji se namreč med seboj tako ščitijo, da bo vsaka kritika dosegla nasproten učinek od potrebnega.

Prav je, da smo prijatelji med seboj, ampak to ne sme prerasti določenih okvirov in ne sme iti na škodo drugih. Delovni organizem, ki ga sestavljamo, mora presegati tudi takšne pojave, ki so na zunaj sprva povsem nedolžne oblike, s časom pa pridobivajo razsežnosti, ki povzročajo škodo skupnosti. Zato si moramo prizadevati za prijateljstvo, obenem pa ohranjati tisto distanco, da vedno pogledamo resnici v oči in da se lahko vsak uveljavlja pri svojih delovnih dolžnostih, ne pa samo »prijatelji«.

FRAN VODNIK

Psoriaza je nadležna bolezen

Morda vam lahko društvo pomaga

V uredništvu smo dobili dopis Društva psoriatikov Slovenije s prošnjo, naj objavimo vabilo vsem, ki bi jim društvo lahko pomagalo. In kaj je psoriaza oziroma luskavica, kot se tej bolezni reče po slovensko. To je nenalezljiva kožna bolezen, za katero so značilna rdečkasta z luskami pokrita žarišča.

Pravi vzroki te bolezni niso znani, zato tudi zanjo ni zares zanesljivega zdravila, čeprav obstajajo različni načini pomoči. Po ocenah je v Sloveniji 30 do 40.000 ljudi, ki jih muči luskavica, torej približno toliko kot sladkornih bolnikov. Januarja 1979 je bilo ustanovljeno društvo psoriatikov z namenom, da bi se bolniki, ki imajo luskavico, povezali in si medsebojno pomagali z informacijami, pa tudi z organiziranim nastopom za raziskovanje te bolezni in uveljavljanje novih metod zdravljenja. Za svoje delo Društvo potrebuje evidenco bolnikov, zato želijo, da se javite!

Kdor želi postati član Društva psoriatikov SR Slovenije, naj pošlje pristopno izjavo z matičnimi podatki in točnim naslovom tajnici Društva Mariji Kolman, Visoče 3, 64290 Tržič. Letna članarina je 200 dinarjev in jo lahko poravnate s splošno položnico na naslov: Društvo psoriatikov SRS, Ljubljana, Lavričeva 4a. Št. žiro računa je 50102-578-77521.

Imate ideje?
Zakaj pa potem ne dopisujete v Glasnik?
Telefon uredništva: (061) 343-342.

Naročite Vzajemnost!

Iz uredništva Delavske enotnosti so nas obvestili, da so z januarjem prenehali tiskati Vzajemnost kot prilogo Delavske enotnosti, pač pa izhaja zdaj povsem samostojno in jo mora, kdor jo želi prejemati, naročiti posebej.

Vzajemnost je mesečnik, ki objavlja vse predpise, podatke in strokovne napotke s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, obenem pa je tudi glasilo Zveze društev upokojencev. Letna naročnina je 240 dinarjev. Pisno naročilo na Vzajemnost pošljite na Delavsko enotnost. Celovška 43, 61000 Ljubljana, lahko pa se naročite tudi telefonsko na številko (061) 310-923.

Tako so se smučarji poganjali v megleno morje na Kopah.

Priprave na štart. Vse za čim boljši tekmovalni uspeh.

Marija Zupančič iz Izipa je zmagala v teku žensk do 35 let.

Mirjana Konjar iz Promonta se je usši la ciljnega spusta, pa si je odp smučke in jo v cilj primahala peš.

Zimske igre: Emond prvi, Izip drugi

Tudi na sedmih IMP-jevih zimskih športnih igrah so zmagali Emondovi smučarji. Morda bo kdo, ki je bil v soboto, 2. marca na Kopah, ob tem podatku presenečen, saj se še spomni, da so zmagovalni pokal podelili Izipovcem. Toda v rezultatih so bile napake in ko so jih popravili, so ugotovili, da je prišlo do spremembe prav na vrhu. Prvi je torej Emond, Izip pa drugi z majhno razliko.

Emondovi in Ikovi smučarji so že na Kopah opozarjali, da morajo biti v rezultatih napake. Toda bilo je že pozno, saj so tehnični organizatorji za izračun časov porabili kar preveč časa. Tako rezultatov na Kopah niso spreminjali in so organizatorje podelili priznanja po rezultatih, kakršne so jim merilci pač dali.

Seveda pa so na podlagi pritožb takoj v ponedeljek začeli preverjati podatke in zares našli napake. Bojan Bombač, ki je v Klimi vodil organizacijo iger, pravi, da je bila dokumentacija, ki so jo predali tehnični organizatorji (Smučarski klub Slovenj gradec in Merx) precej pomanjkljiva in če to upoštevamo, potem je najbolj prav, da so se organizatorji odločili preveriti podatke v miru. Največja napaka je bila, da so rezultate tekačev v najstarejši kategoriji uvrstili kar v predzadnjo. No, zdaj je to popravljeno in Klimovci so že naredili bilten z dokončnimi rezultati, pa tudi vsi, ki so jih časomerilci prikrajšali za priznanja, bodo prejeli zaslužene diplome.

Ob vsem tem moramo Klimovcem priznati, da so v organizacijo iger vložili veliko truda, niso pa imeli sreče s tehnično ekipo, ki so ji poverili izvedbo iger.

Slavko Lisec se je na razglasitvi rezultatov v imenu tehnične ekipe udeležencem opravičil zaradi nevšečnosti. Povedal je, da jim je odjuga precej otežila pripravo prog — tako za veleslalom in še bolj za teke, kjer so imeli dodatno težavo, ker se je v petek pokvaril teptalni stroj in so morali pripeljati na Kope nadomestnega, s katerim so pripravili progo šele v soboto dopoldne. Toda glede na vreme je bilo morda tako še bolje, saj je toplo sonce v petek na Kopah sneg kar vidno požiralo. Če bi potegnili progo že v petek, bi bila v soboto smučina ledena in še težja.

Lisec je tudi pojasnil, da so začetek teka prestavili s 13. na 14. uro, ker mnogi tekmovalci niso pravočasno prišli na štart. S tem so omogočili nastopiti vsem, ki so želeli. Tisti, ki so bili na štartu pravočasno, pa so si lahko ogledali progo in se v miru pripravili na tek.

»Vse vas prosim, pridite še kdaj na Kope v lepem vremenu!« je končal Slavko Lisec.

Ničesar pa ni rekel o počasnem izračunavanju tekaških rezultatov in o zapletih, ki so nastali pri tem.

Seveda drži, da vreme organizatorjem ni bilo naklonjeno. Snega je bilo zlasti na Kaštivniku, kjer so vozili veleslalom, res malo. Megla, mrzel veter in sodra tudi niso prispevali k dobremu počutju. Dodatna težava pri organizaciji je bila razdalja od veleslalomišča do tekaške proge nad Grmovškovim domom, da nekateri, ki so nastopili v obeh disciplinah, res niso mogli pravočasno na štart teka.

Vse to je res. Res pa je tudi, da tehnične ekipe svojega dela niso opravile dobro. Klimovci kot organizatorji so se trudili, a če merilci porabijo celo večnost za izračun časov in če je proga slabo trasirana in steptana, potem vsi drugi napori organizatorjev ne dajo pravega rezultata.

Progo za teke so nekateri tekmovalci povsem skritizirali. Pavle Dornik, nekdanji tekaški reprezentant, pa meni, da le ni bila tako slaba, kot so nekateri trdili. »Tudi sam se strinjam, da mora biti proga za sindikalne tekme še posebej dobro pripravljena,« je rekel. »Na take tekme vendar prihajajo tudi ljudje, ki so morda prvič na tekaških smučeh in škoda je, da potem zaradi slabo pripravljene proge rečejo: »Nikoli več!« Toda proga na Kopah sploh ni bila tako nemogoča, kot so govorili nekateri. Res je imela en dokaj strm spust, ki se je končal s preostrim desnim zavojem. Tam je bilo največ padcev. To je bila napaka traserjev, kajti tisti ovinek bi se dalo lepše izpeljati. Toda proga je bila, kakršna je pač bila in mislim, da je bila vsaka živčnost na štartu odveč. Jaz sem našim dekletom, ki jih je tudi malce skrbelo, rekel: »Če znate, vozite plug, če ne znate, pa sedite na rit, ko boste imele občutek, da gre prehitro!« In so vse progo v redu speljale.«

Marija Zupančič iz Izipove ekipe je bila res prisrčna, ko je, niti ne preveč upehana, pritekla na cilj. »Nisem padla, nisem padla!« je vzklikala vsa srečna. »Tako sem vesela, da nisem padla. Lani v Kranjski gori sem pa kar trikrat.«

Še bolj vesela je bila na koncu, ko je zvedela, da je zmagala v svoji kategoriji.

Tudi Klimovec Drago Šuhelj, ki je nastopil med veterani, je hrabro opravil s progo, čeprav je on ni zvozil brez padca. »To je bil tek čez drn in strn,« je rekel na kratko, ko sem ga vprašal, kaj meni o progi. Ni pa mu bilo niti najmanj žal, da je tekmoval. Sicer pa je Drago Šuhelj (star je 57 let) začel smučati že pred petdesetimi leti. Ukvarjal se je tako z alpskim smučanjem kot s tekom. Potem je smučke spravil skoraj za 30 let, ko pa ga je pred šestimi leti možganska kap, se je spet oprijel te lepe rekreacije. Seveda je imel nekaj težav, saj je smučarija danes povsem drugačna, kot je bila v njegovih mladih letih. »Takrat nismo poznali ne pancerjev in ne varnostnih vezi, pa tudi vlečnic ni bilo.« A kdor hoče, tudi zmore in tako Drago Šuhelj spet smuča — za veselje in tudi za zdravje.

Od veleslalomistov pa sem našel za pogovor predstavnike najstarejše in najmlajše kategorije. Jože Naglič, direktor Marketinga, je Izipovi ekipi prinesel zmago v kategoriji nad 50 let. »Saj ni mogel biti nič drugega kot prvi, ko se pa tako piše,« sem ujel komentar enega od udeležencev na podelitvi.

V IMP-ju pa Nagliča poznamo kot vnetega smučarja, ki se udeležuje IMP-jevskih iger, kadar se le more. »Moje stališče je, da tudi udeležba na športnih igrah kaže pripadnost kolektivu. Kolikor vem, imajo pozimi marsikje težave, ker hočejo zagnani smučarji na smučanje tudi takrat, ko je največ dela. Ravno tistih pa na IMP-jevih igrah potem sploh ne srečamo. Jaz pa pravim, da se kaže pripadnost IMP-ju tudi na gasilskih vajah, izletih, na akcijah planinskega društva in na športnih igrah. To danes še posebej poudarjam, ker vidim, da začenja pripadnost IMP-ju šepati tudi pri delu.«

Marija Rupnik, ki je za Tio zmagala v najmlajši ženski kategoriji, pa je bila zelo kratka: »Vesela sem, kaj pa naj še rečem drugega?« Lani se je zaposlila v Tiu, torej je na IMP-jevih tekmah nastopila prvič. Prej je trenirala in tudi tekmovala za smučarski klub Rudar v Idriji, vendar posebnih dosežkov, kot pravi, ni imela. Njen fant, Branko Poljanec, orodjar iz Tia, pa je takoj pristavil, da ima tudi sam zasluge za Marijin uspeh. »Ja, to je pa čisto res, kar napiši, da mi je celo bundo nesel v cilj,« je potrdila. Vprašal sem Branka, ki je bil deseti, če ga nič ne moti, da je bila njegova punca boljša. »Kje pa, resnična ljubezen vse premaga!«

Enako dobro kot Marija in Branko je bila razpoložena vsa Tiova ekipa. Res so bili maloštevilni, imajo pa dobre smučarje, ki so posegli po visokih mestih. »Škoda, da so prav zdaj naši kolesarji na pripravah v Poreču,« so rekli, »kajti oni bi gotovo posegli po prvih mestih v tekih.« Ker ima Tio gospodarske težave, so morali smučarji plačati karte iz svojega žepa, a ni to njihovega položaja niti najmanj kvarilo. Res lepo jih je bilo gledati, kako so se vsi skupaj veselili vsake od dobrih uvrstitev, ki so jih dosegli člani njihove ekipe.

Nasploh lahko rečemo, da je neprijazno vreme na Kopah prispevalo k večji družabnosti. V megli in mrazu nikomur ni bilo, da bi ostal zunaj, pa smo zasedli prostore v Grmovškovem domu, ki so jih rezervirali Celjani. Tu so imeli organizatorji srečno roko, saj je bila hrana res dobra in obilna, osebje doma pa je pošteno zavihalo rokave, da bi ustreglo množici IMP-jevcev, za katere je bilo prostora kar malce premalo. In če pravimo, da so IMP-jevske igre v prvi vrsti namenjene prijateljskemu srečevanju delavcev iz vsega IMP-ja, potem se je to na Kopah zgodilo. Vzdušje je bilo res prijetno, prijateljsko in živahno. Prepričan sem, da je večina udeležencev kljub na začetku opisanim slabostim odnesla na 7. zimske igre lep spomin. In še enkrat lahko rečemo, da so Klimovci kot organizatorji vse, kar je bilo v njihovih močeh, dobro naredili.

Pa še to: Na Kopah so se tudi dogovorili, da bo organizacijo naslednjih iger prevzel Klimat.

LOJZE JAVORNIK

ZAHVALE

Ob boleči izgubi svoje mame se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata v tozdu OV in sodelavcem za darovano cvetje in izraženo sožalje. Še posebej se zahvaljujem sodelavcem za spremstvo na njeni zadnji poti.

JOŽE PETERKA

Ob smrti svojega očeta Tineta Kavška se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti DO Promont Črnuče ter vsem sodelavcem za izraženo sožalje, podarjeno cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

MILKA JOVAN

Ob smrti svoje matere se iskreno zahvaljujem sodelavcem v tozdu Projektivni biro za podarjeno cvetje in izraženo sožalje.

JANKO MAČEK

Ob smrti svoje drage mame Cecilije Nakrst se zahvaljujem sodelavcem v delovni skupnosti sozda za venec, izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti.

MARIJA NAKRST

Marljivi Livarjevi športniki

Srečanje z Zlato selekcijo, tek, sodelovanje z zamejskimi športniki

Livarjevi športniki so bili v februarju zelo aktivni na različnih področjih.

Omenimo najprej srečanje z Zlato selekcijo Nedeljskega, ki je bila v petek, 1. marca. Znane osebnosti Zlate selekcije in ekipa Moped šova so bili magnet, ki je napolnil dvorano šolskega centra Josip Jurčič, da je bila mnogo premajhna, tako da si precej ljudi prireditve žal ni moglo ogledati. Livarji so bili veseli, da je prišla Zlata selekcija z 22 možmi, skoraj popolni postavi z Oblakom, Popivodo, Križajem in drugimi znanimi športniki. Manjkal je le Tone Vogrinec. Tudi Rifle, Tof in mopedovci so bili v polni formi in so s svojim programom gledalce navdušili. V prijateljski nogometni tekmi pa so zmagali Zlati s 7:3.

23. februarja je Smučarski klub izvedel Livarjeve teke na 25 in 8 kilometrov dolgih progah v Ivančni gorici. Pri članih je zmagal Kalan, Koščak pa je bil z 2. mestom najboljši domačin, medtem ko je pri članicah zmagala Klemenčeva. Organizatorji so bili še posebej veseli, ker so udeleženci pohvalili dobro pripravljene proge.

24. februarja pa je Nogometni klub Livar organiziral mednarodni pionirski nogometni turnir, na katerem so nastopile naslednje ekipe: SAK Celovec, NK Kočevje, Šolski center Josip Jurčič Ivančna gorica in NK Livar. Zmagali so domačini, pred ekipama Celovca in Kočevja. Ob tem so se Livarjevi športniki s koroškimi Slovenci dogovorili za stalno sodelovanje in podpisali tudi listino o sodelovanju med obema klubom.

L. J.

Rezultati 7. zimskih iger IMP na Kopah

Ekipne uvrstitve

Skupno:	točk
1. Emond	2221
2. Izip	2072
3. PMI	1934
4. Tio	1546
5. Klima	1491
6. Iko	957
7. Livar	886
8. Promont	837
9. Klimat	368
10. Panonija	351
11. DS sozd	307

Ekipno veleslalom	
1. Emond	1344
2. Izip	1291
3. PMI	1269
4. Tio	1019
5. Klima	872
6. Iko	675
7. Promont	663
8. Livar	529
9. DS sozd	307
10. Panonija	304
11. Klimat	230

Ekipno teki:	
1. Emond	877
2. Izip	781
3. PMI	664
4. Klima	619
5. Tio	527
6. Livar	357
7. Iko	281
8. Promont	173
9. Klimat	137
10. Panonija	47

Posamezno

Veleslalom — ženske do 25 let

1. Rupnik Matija (TIO)
2. Ferjanič Andreja (TIO)
3. Zeme Albina (Klima)

Uvrščenih je bilo 12 tekmovalk

Veleslalom — ženske do 35 let

1. Vrabič Vanda (IKO)
2. Dornik Šajnič Eva (Izip)
3. Dolinar Ida (Izip)

Uvrščenih je bilo 16 tekmovalk

Veleslalom — ženske nad 35 let

1. Rusjan Hermina (PMI)
2. Kramarič Nežka (PMI)
3. Frank Breda (PMI)

Uvrščenih je bilo 10 tekmovalk.

Veleslalom — moški do 27

1. Vidigaj Igor (Emond)
2. Debelak Roman (Emon
3. Hvala Cveto (TIO)

Uvrščenih je bilo 30 tekmo cev.

Veleslalom — moški do 35

1. Zorc Matjaž (Emond)
2. Camlek Aleksander (SO
3. Štibil Milan (Izip)

Uvrščenih je bilo 32 tekmo cev.

Veleslalom — moški do 42

1. Šmuc Kazimir (Promont)
2. Sekula Borut (Emond)
3. Poljanšek Samo (Prom

Uvrščenih je bilo 38 tekmo cev.

Veleslalom — moški do 50

1. Hartman Janez (Izip)
2. Knez Franc (Promont)
3. Močnik Peter (Emond)

Uvrščenih je bilo 22 tekmo cev.

Veleslalom — moški nad 50

1. Naglič Jože (Izip)
2. Ogrič Alojz (TIO)
3. Asl Vlado (PMI)

Uvrščenih je bilo 13 tekmo cev.

Teki — ženske do 25 let

1. Fabjan Milena (Livar)
2. Roškarič Marjana (Klim
3. Brežnik Brigita (Klima)

Uvrščene so bile 4 udeleže

Teki — ženske do 35 let

1. Zupančič Marija (Izip)
2. Jurak Minka (PMI)
3. Robnik Jasna (PMI)

Uvrščenih je bilo 5 udeleže

Teki — ženske nad 35 let

1. Jankovič Milena (Izip)
2. Frank Breda (PMI)
3. Jurša Majda (Emond)

Uvrščenih je bilo 5 udeleže

Teki — moški do 27 let

1. Gostiša Peter (TIO Idrija)
2. Mrzel Miran (Livar)
3. Kuhar Miro (Emond)

Uvrščenih je bilo 18 tekmov cev

Teki — moški do 35 let

1. Plut Danko (Izip)
2. Bombač Bojan (Klima)
3. Mikulič Bojan (Izip)

Uvrščenih je bilo 17 tekmov cev.

Teki — moški do 42 let

1. Dornik Pavle (Izip)
2. Grom Matija (Klimat)
3. Mele Alojz (Izip)

Uvrščenih je bilo 15 tekmov cev.

Teki — moški do 50 let

1. Vauhnik Jože (PMI)
2. Novoselec Andrej (Emon
3. Uranjek Rudi (PMI)

Uvrščenih je bilo 15 tekmov cev.

Teki — moški nad 50 let

1. Babnik Vinko (Iko)
2. Matos Franc (Emond)
3. Šuhelj Drago (Klima)

Uvrščenih je bilo 5 tekmovalc

Bojan Bombač je bil v Klimi glavni organizator 7. IMP-jevih športnih iger, našel pa je še čas, da je tudi nastopil. Na sliki: Klimin glavni direktor Alojz Zupanc mu izroča diplomo za osvojeno 2. mesto v teku.